

Schicht-szappan

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

+ Soványság +

Szép, telt testidomok a mi keleti eróporunkból, 1900. évi párisi aranyéremmel kitüntetve 6-8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodást eredményez. Orvosi rend. szerint. Szárazan becsületes. Nem szédül. Számos köszönőlevél. Ára karbantartás 2 kon. 50 fillér. Postabélyeg vagy utánvéttel. Használati utasítással. Hygien. Institut 9771 D. Franz Steiner & Co., Berlin, 18. Königsplatzstrasse 78. Főraktár Magyarország részére: Török József, gyógyszer. Király-u. 12.

Országos gyógyintézet
HALL FÜRDŐHELY
Felső-Anzstrában.
Elsőrangú Jodbrom-fürdő
az Alpokra való kilátással. 9547
Indicatio: minden skrofulózis megbetegedéseknél és titkos betegségekben. Korszerű gyógykezelések. Felvilágosítással szolgál a tüdőgyógyászat.

GERMANDREE PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN és TABLETTÁKBAN
Francia szabadalom. A szépség titka, ideális illattal feltöltött, tartós, egészséges és diszkrét. A Germandree az arcbőrnek egészséges és üdö színt ad. 1900. évi Párisi Világkiállítás: ARANYÉREM
MIGNOT-BOUCHER, 19, Rue Vivienne, PARIS. 6
Karbó, Török József gyógyszerárán Budapesten.

Ischias, köszvény, rheuma, csonttörések és ezek utóbjai ellen biztos gyógyulást, nyújtunk
HERKULESFÜRDŐ
világhírű kéndús és sós melegforrások. Felségs tartozkodás a Delmagyarországi Kárpátok ózondús hegyi levegőjében. Legnagyobb kényelem. Mérsékelt árak. Igen érdekes fürdőközség. — Kínzó vasúti összeköttetés.
Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

Használjon Kerpel-féle
Kézfinomító 9689
folyadékot, mely a kezet 3 nap alatt bárszony simává és hófehérre teszi. Egy üveg 90 fillér. Kerpel győgytár, Budapest, V., Lipót-körút 28. 4 üveg rendelésnél franco.

Császárfürdő
BUDAPESTEN 9843
téli és nyári gyógyhely.
Elsőrangú. E kénesvízi gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványvíz uszodákkal, hő- és kádfürdőkkel.
Prospektus ingyen bérmentve.

ESZMÉNYI KEBEL
érhető a Párisi orientales által, Ratió gyógyszeráránál Párisban, Passage Vendôme 5, az egyedüli szer, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészségnél ártana, az asszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel idomainak szilárdságát biztosítja. Egy üvege ára használati utasítással együtt 3 forint. Raktár: Török József, Budapest, Király-utca 12. sz. 9619

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Kristály üvegekészletek és dísz tárgyak
kaphatók 9311
ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.
BUDAPEST.
V. ker., Fürdő-utca és Ferencz József-tér sarkán,
(Diana fürdőház.)

KNUTH KÁROLY
mérnök és gyáros. 9692
Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója.
Gyár és iroda:
Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.
Központi víz-, lég- és gőzfűtés, légcsesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.
Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

KIRNER JÓZSEF cs. és kir. udv. puskarámpás, az olasz királyi 6. Felségség udvari szállítója.
BUDAPESTEN, raktára: IV., Bécsi-utca 2., gyára: Rózsá-utca 7.
Dúsán ellátott raktár legújabb szerkezetű kettős vadász-ígyverekből, golyóígyverek, amerikai Winchester serétes ismétlő ígyverek, forgópisztolyok, szalonígyverek és pisztolyok, töltények és vadász-szerekből, melyek jószágért kezelkedik.
(Alapított 1808. évben.)

WACHTL ÉS TÁRSA
fényképészeti cikkek raktára 9663
BUDAPEST, IV., Eski-út 6 (Klotild főh. palota).
Telefon. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

PARÁDI ÜVEGGYÁR RAKTÁRA
GÖRÖG ISTVÁN
BUDAPEST
M. ker. Kossuth Lajos utca 15. sz.
Nagy választék mindensféle üvegekben.
Asztali készletek stb.
Igen jutányos árakon.

Alapított 1802. Állami arany érem 1896, jury tag. Bronze érem Páris 1900.
Cs. és kir. udv. szállítók és szerb kir. udv. szállítók
Kunz József és Társa
királyi kiválts. nagykereskedők.
Vászon, asztalneműek, kész fehérneműek, menyasszonyi kelengyék, függöny, ágytakaró és szőnyegárú raktára.
Budapest, V. ker., Deák-tér 1. sz.
Motorerőre berendezett fehérnemű gyár. 9920

Árjegyzék ingyen. **KATZER** udvari szállító. 9922
Hazánk első és legnagyobb
Molykár Ellen Biztosító Megóvó Intézete
Iroda: VI., Ó-utca 42. szám.
Raktárak: VI., Ó-utca 42., 44. (saját ház), 45., 46. és Új-utca 43. Budapest.

Újdonság az ipar terén!
Finom és legdivatosabb gnyapjuszövetből készültnek saját helyemben mérték után férfi öltönyök 15 fttól 18 fttig remek szabásban és kidolgozásban.
Azon esetben, ha vidéken bárhol legalább három öltönyre való megrendelésről biztosítanak, utazó szabászatot a valódi látványosságát képező mintagyűjteménnyel saját költségemen mértékvétel céljából oda küldöm. A megrendelt ruhák 6-8 nap alatt készülnek és utánvét mellett szállítanak.
Lichtmann Sándor
férfiszabó-terme. 9924
Budapest, VI., Andrássy-út 56/V.

17. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, ÁPRILIS 26.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI ÚJDONSAGOK (a Világkronikával) együtt: egész évre 24 korona, félévre 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 16 korona, félévre 8. A POLITIKAI ÚJDONSAGOK (a Világkronikával): egész évre 10 korona, félévre 5. Külföldi előfizetésekre a postai megkezesítési díjat is becsatolandó.

FERIDUN BEY.

FERIDUN BEY, az a török főúr, ki nemrég nemzetünk iránti rokonszenvének oly fényes jelét adta azzal, hogy vagyonából 500,000 frankot kultúrezelokra hagyományozott s ez összeg kezelésével a Magyar Tudományos Akadémiát bizta meg, arab eredetű, a mint a neve előtt használt El Szeid, azaz «a proféta családjából való» ezim is mutatja. Egyik öse, El Szeid Ahmed aga régi szíriai családból származott s Antiochiában nagy földbirtokos volt. Óriási terjedelmű birtokait a török kincstárnak hagyományozta, minek folytán a család ivadéka sokáig évi járulékot kaptak a portától. Khalil aga, Feridun bey dédapja, ellenei fondorkodása folytán hóhér keze alatt halt el. Ennek fia, Ahmed ezért Konstantinápolyba menekült s azóta a család a török főváros előkelői közé tartozik.

Török barátunk atyja El Szeid Kiamil bey volt, kit magam is ismertem s ki mint magyarbarát gróf Andrássy Gyulával, midőn gróf Andrássy szabadságharcunkban a magas portánál a magyar kormány képviselője volt, barátságos viszonyban állt. Feridun szülőháza már az 50-es években az által tűnt ki a többi török házak közt, hogy nagy érdeklődést és ragaszkodást mutatott az európai kultúrához. Feridun bey anyja, Melek khánum, egy bosnyák vezérnek, a Tuzlából származott Aghia basának lánya, az első volt a török asszonyok közt, a ki az európai zenében kitűnt s zeneszerzeményeivel 1885-ben a párisi Palais d'Industrie-ben díjat nyert. Kiamil bey alapította a pérai munitipalitást és nem egy hasznos intézményt hozott létre a török főváros ezen hatodik kerületében. Abdul Medzsid szultán, nemzetünk e kiváló barátja, Kiamil beyt nagyon kedvelte, sokszor eltréfált vele s különösen szerette javítani, ha a francia társalgásban valami hibát követett el; a francia nyelvet t. i. Abdul Med-

zsid szultán, a magyar emigráció jóakarátú pártfogója, kitűnően ismerte.
Nem csoda tehát, hogy Feridun bey már zsenge korában alapos európai nevelésben részesült. Legelőször a katonai pályára szánták és két esztendő, 10 és 13 éves kora között a mácskai (Konstantinápoly egyik városrésze) katonai intézetben töltött. Később Párisba küldték, a hol jogot végzett és mint doktor hagyta el az egyetemet. E minőségében a diplomáciai pályára szentelte magát; még pedig először a párisi török követségnél mint attaché nyert alkalmazást. Innen hazájába visszatérve, egy ideig a magas porta külügyi minisztériumában is működött. A hetvenes évek vége felé került mint főkonzul Budapestre, a hol magyar rokonszenvi folytán csakhamar a fővárosi előkelő társaságnak kedvelt tagja lett és a magyar nyelvet is bizonyos fokig elsajátította. Mikor

1886-ban Athénbe meghatalmazott miniszternek kinevezték, nem szívesen hagyta el Magyarországot. Itteni tartózkodásáról egy későbbi hozzámté levelében így nyilatkozik: «Sokat tanultam az ön hazájában töltött hosszú tartózkodásom alatt és a modern nagy államférfiak társaságában, különösen a nagy Andrássy, atyámnak még az emigráció idejéből való régi barátja révén, a ki nekem fényes házával együtt — beleszámitva Katinka és Leontin grófnőket és Manó és Aladár grófkát, — valódi erkölcsi pártfogóm volt, úgy az előkelő társaságban elfoglalt állásomat illetőleg, mint a főkonzulátusban tartott fogadásoknál.»

Feridun bey a nagyhirű Fuad pasával is közeli rokonságban állott. Ezen kiváló szelleméről híres török államférfiúnak, ki szintén nagy barátsággal viseltetett a magyarok iránt, a Boszporus ázsiai partján pompás nyaralója volt és ha a diplomácia tagjai az ottani ritka szépségű kertjét dicsérték, azt szokta mondani: «Hja, nem hiába magyar ember az én kertészem!» Sipos Gyuri, így hívták kertész honfitársunkat, büszke volt e megjegyzésre.

Azóta, hogy Feridun bey nem alapítványa közzétette, sokan kérdezik tőlem, mi bírhatta őt erre? Úgy hiszem, az imént előadottak legjobban megadják erre a feleletet. Ez a legelső eset, hogy mohamedán ember keresztény intézetnél alapítványt tett. Ez joggal keltett feltűnést egész Európában, hol a török-magyar barátsági viszony ismeretlen, már pedig valláskülönbség itt nem jött számba, a nemzeti rokonszenv mellett. A török az összes európai nemzetek közt legjobban szereti a magyart. Mi sem természetesebb tehát, mint az, hogy a magyar kultúra segélyével könnyebb volna nekik megismerkedni a Nyugattal s ez vezette Feridun beyt is elhatározásában. Remélhetőleg Feridun példája követőkre fog találni a török társadalomban s az így támadó kölcsönös hatás által nekünk is meg lesz

FERIDUN BEY.

Konstantinápolyi fénykép vétele.

EL SZERID MOHAMED KIAMIL BEY, FERIDUN BEY ATYJA.

adva a buzdítás, hogy az eddigénél több figyelemmel forduljunk a Kelet és keleti érdekeink felé.

Vámbéry Armin.

AZ A BIZONYOS „MIKOS.”

Elbeszélés.

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Minden jog fenntartásával.

(Folytatás.)

A báró selyemmel bélelt batárja, melyet Párisból hozott, az „Onkl” című korcsma udvarán állt, az állás alatt. Az „Onkl” dependence volt a Stadt Frankfurt; akkoriban minden előkelő fogadónak volt egy külön független, a hol a lovak és a kocsisok külön tanyáztak; mert nem vasút hozta az idegeneket a birodalmi fővárosba, hanem saját fogataikon érkeztek; magyar nagyurak nem ritkán elszaladtak egész Párisig is a saját kocsijukon.

Az „Onkl”-ban János, a parádés kocsis gondozta a négy szürkét, Szírotka, a hú tót komornyik pedig beszerezte a szükségességeket és vigyázott a bundákra. Téglákat melegített a tűzhelyen; jók lesznek a kocsiiban a kisasszony lábacskái alá. A két bunda azonképp megmelegített, hogy a czobolybőr melegítő ereje legalább az első percekre meggyógyította. Még virágokért is szerzett Szírotka, a mit majd a báró átnyújt annak idején a kiskisnek, mert hát a nagyurak a legnagyobb hidegben is nagyurak, megcsinálják a tempót. Fázó, piros orral az ördög se szagolja ugyan a virágot, de éppen ilyenkor kerül sok pénzbe és nekik csak ez kell.

Bajmódy tehát mindenek előtt befogatott, beült Szírotkával a hintóba, magára vette az egyik bundát, rátette nagy talpait a forró téglákra, megszagolta a kaméliákat s konstátálván, hogy csak egy illat van a világban, a foghagymás kolbászt, megparancsolta a kocsinak, hogy hajtson az Ungarn-gasse 20-ik szám alá.

Útközben is pikáns volt, csintalanokdott benne a sok bor, hogy azt mondja, mire való két bunda ilyen alkalomhoz? Miféle gyámoltalanság! Hát nem szebb volna, ha ketten összebujnának egybe? Mert a leánytest melege mégis csak különb meleg a czobolyprémnél.

Nem volt messze, hamar odaértek; Bajmódy kiugrott a kocsiból s az Invaliden-strassén a Magdolna-kápolna vén órája kísértetiesen kongta el a kétnegyed tizenkettőre.

— Nemsokára kezdődik a mulatság! — szólott Bajmódy. — Maradjanak most már itt veszteg a kalitkával, míg a madarat behozzuk! Jól tartsa kend János a gyeplőket, ha majd forró lesz a kása, mert egy-két lövés mégis eshetik és a lovak könnyen megbokrosodhatnak. Én most egy kicsit megtekintem a környéket.

Az utca csöndes volt, mint egy temető, se nesz, se hang; szörnyű holt, sivár, elhagyatott valami egy e fajta város, a hol nincsenek kacsák és kutyák, mint falun, a kik a kukorikolással és az ugatással egy kis elevenséget, vidámságot hoznak be. Szép fehér éjszaka volt különben, pénzt lehetett volna olvasni. Fehérek voltak a házfedelek, fehérek az utcázt szegélyző akácfa, melyek galyestűkkel, mint valami fehérre meszelt óriási pókok a levegőben látszottak lebegni, mert az aljuk elveszett a házak által vetett árnyakban. A falak is fehérek voltak, (akkor még nem volt szokásban a házakat festeni), csak imitt-amott verte át magát a jégvirágos ablakokon a gyertyavilág sárgás derengése.

Bajmódy átsétált a 23-as szám alá, azt vette szemügyre, mert voltaképen az volt a Szilvássné intézete, magas, erős falaképp, mint a zárdák, középkorias kapuval, melyről kalapács lógott le. Itt csak egyetlen ablak világított az emeleten, de az is épen e perczben sötétült el, mint mikor a vak ember az egyetlen szemét is behunyja.

Kétszer is elhaladt az épület és fundusa mellett, kopogtatván a falakat s hangos morgással elmélkedvén a dolgokról: „Hát bizony ez nem Déva vára, — pedig hát azt is be lehet venni”. Erre a gondolatára éktelen csaholással egy véreb felelt az udvarból, a ki nyugtalanul szaladgált bent fel s alá. „Hm, az első ellenség”, — dörmögte félhangon. — (De jó volna neki visszafelelni egy kis ólommal).

A mint így nézdelődnék a nemzeti úr, egyszerre csak reccsen valami a magasban (de erre a reccsenésre is csak utólagosan emlékszik) s egy rettenetes súlyos dolog zuhan a nyaka közé.

Csak egy jajt ordított a néma éjszakába és összerogyott, mint taglótéstől az ökör, részint az ijedelemtől, részint a rázuhant tömegtől. Bár a magasból szakadt le, mégsem a mennykő volt, mert a mennykő nem tud magyarul káromkodni. Olyas valamit érzett, mintha egy medve ugrott volna rá, de a medve sem tud magyarul káromkodni. Már pedig az illető szörny azonfelül, hogy a Bajmódy keresztcsontját vagy vállpercét talán be is törte, olyan szemtelen volt, hogy még ő neki állott feljebb.

— Ejnye az árgyélusát, ki térfereg itt a lábam alatt?

Összegabalyodtak a fagyos, sikos földön. Bajmódy alul maradt, szuszogott, mint a duda. Szírotka a kocsi mellől kiabálta:

— Cso je to? Tu szom. (Mi az? Itt vagyok.)

De hisz épen az a baj, hogy ott volt a kocsi mellett és nem itt, és hogy nem is akart onnan elmozdulni.

Miatta akár agyon is üthették volna a nemzetes urat, no, de ilyen szándék épen nem forgott fenn, mert a mint megmenekült a terhé-
től és nagy óvatossággal fölpihlantott, miként ha már a túlvilágról jönne s körülnézne előbb, hogy csakugyan a régi planétán van-e megint, ámulva ösmerte fel a föltápaszkodó alakot.

— Nini, nini, Bori Pál uram.

Egy hajszállal se lehetett kisebb a Bori meglepetése.

— Tyűh, maga az ispán úr? No, nézze meg az ember!

— Majd agyon nyomott, — duzzogott az

ispán, — de hát garabonciás diák ön, vagy mi a fityene, hogy a felhőből csöppen le az ember nyaka közé?

— A bizony különös volt, — nevetett Bori Pál a nadragját tisztogatva, — restellem is, de hát katona dolog; egy kis kémszemlén voltam ezen az átkozott fán.

— Ni, persze, — vágott közbe Bajmódy, — ej persze, hogy persze, észre se vettem ezt a fát...

Örült neki, hogy megvan az eset magyarázata s nem valami csodás mennyi inzul-
tusnak kell tartani.

— Csak nem ütöttem meg nagyon?

— Szerencséje, hogy nemes ember! — mondá Bajmódy nehezeltő hangon.

— Nem tehetek róla és nem is szabad fölvennie, mert a közügyek mezején történt, — mentegetőzött Bori Pál.

— A fa tetejét nevezi a közügyek mezejének?

— Azt, azt. Mert mi egyébért másztam volna föl, mint a hadi plánum okáért? Be akartam nézni a ház udvarára. Az ördög nem alszik. Háttha itt már mindent tudnak. Egy levelet elfogott ma a báró, de háttha egy másik levél eljutott a címéhez és meg van rakva az udvar katonasággal, lehetne ott, uram, még ágyú is, mi meg buga fővel bele szaladnánk a kész veszedelembé. Nem tréfa az, rogo humillime. Mert végre is háromszáz lélek irhájáról van szó. S ha az valami közönséges nép lenne. De csupa nemes ember!...

— Iszen nem lehet tagadni, de...

— Mondom fölmásztam és kémleltem a terepet, már egy jó óra óta spekulálok és kombinálok fent a fán. Hát hallom egyszer, hogy fel s alá jár valaki a ház előtt, mintha cirkáló őrvolna. Ejnye canis mater, ezt meg kell látnom, rendőre, vagy katona? Honnan tudjam én azt, hogy az ispán úr csinálja lent a fens-
ter promenádét? Próbálok elhárítani a gallyakat, de nem látom jól se az alakját, se a ruháját a gallyak miatt. Kissé följebb lépek egy vékonyabb ágra, a hol szabadabb a látás és pufi, reccsen egyet az ág és letörik velem együtt, hogy az isten nyíla ütött volna bele csemete korában.

— Hagyjuk ezt most, — ejtél el a kellemetlen témát Bajmódy nagylelkűen. — a haza szolgálatában a személyes sérelmek nem számítanak. Térjünk át a meritumra. Lássuk, mit tapasztalt? Nem látni valami gyanusat az udvaron?

— Semmit. Az az egy félóra előtt ki volt még a konyha ablaka világítva és minthogy épen szemben van a fával, láttam, hogy a szolgák, szakácsnék az edényeket mosogatják bent, némely vászonnépek pedig csipőre rakott kezekkel dologtalanul „povedálnak” és vihánczolnak, a mi engem teljesen megnyugtató.

— Hogy, hogy?

— Mert ha katonaság volna valahol a kertben, vagy valami felszerben elrejtve, akkor a vászonnépek bizonyosan nem egymás közt diszkurálna, hanem ő velők legyeskednék.

Tetszett Bajmódynak a következtetés, hogy szinte visszanyerte tőle a derűtségét.

— Persze, hogy persze. Szent egy igaz! (Elmosolyodott, fejét csóválta.) Ki az ördögnek jutna ilyesmi az eszébe?

— Hát nincs nekem nagy eszem? — verte a mellét Bori.

Bajmódy a tenyerébe csapott.

— A Boriak mind kutyagyerekek, — mondá barátságosan. — De most már nézzük meg az embereinket.

Szírotka roppant bámult a messzeségből,

hogy a két összemaradottnak hitt ember nemcsak nem ölte meg egymást, hanem karonfogva távozik a Rennweg felé. Sajnálta már, hogy oda nem ment.

— Az emberek már mind a posztjukon vannak, — felelte Bori meglegedetten.

— A planum szerint?

— Igenis a planum szerint.

Valóban úgy is volt. A szomszéd utcákban helyezkedtek el a ködmönös hadak. Az Invalidenstrasse tulsó oldalán a Bencze Sebestyén György emberei és az Inokai Mihály csoportja foglaltak állást, feltűnés nélkül, szórványosan, fel s alá járkálva, kapuk alá húzódva; magába az Ungargasséba csak a sípjelre vonulnak be a Bori Pál, Tompa Dienes, Karacs Antal és a Veres Boldizsár legényei; ezek a volta-
képeni ostromló tábor. A Bencze Sebestyénnek csapata csak a mellékház, mely mozdulatlanul marad a helyén s csak azon esetre rohan be az Ungargasséba, ha az Invalidenstrasse felől rendőrség vagy katonaság érkeznék az ostromlók ellen, ezt pásztortűzők adja tudtukra s ekkor tömörülve, besereglenek a támadók után, minél fogva azok két ellenség közé szorítva, ártalmatlanokká válnak. Arra az esetre ellenben, ha a Rennweg felől jönne a rendőrség, az Ungargasséval parallel futó Fasangasséban kujtorog a Samarjay Ferenc és az Antal Gedeon csapata, a balszárny, ezt ugyancsak a tülők egy e célra betanított riadozó hangja szólítja be a színhelyre, hogy a rendőrség erről az oldalról is legott be-
ekeltessék a mieink közé.

Megeshetik, hogy a rendőrség épen a Fasangasse felől talál becsörtetni. No, hát erre is van provideálva. Akkor Samarjai uraimék szépen észrevétlenül behúzódnak a Rennwegnek a Hauptweg felé eső részébe és ott meglapulva bevárják nyugodtan, míg a pribék had bemasirozik a színhelyre: ekkor aztán hajrá, utána, bedugaszolják erről az oldalról is a kijárást s a rendőrség bent van, mint a hering a hordóban.

De a legnagyobb ravaszság, vagyis mint Bori uram mondta, a „plánum karabunkulusa” (mert a gyöngyöt keveselte) az volt, hogy a háromszáz vitézből a legnagyobb rész egy egészen semleges ház elé állított, hogy olyan lát-szatja legyen, mintha ott akarnának „dolgozni”. Ez volt az Ungargassét és a Landstrassét keresztül szelő Barischgasse egy kis palotája, a hol a magyarfalu ex-miniszter, Stadion gróf lakott. Hadd higgye a hatóság, hogy ő excellenciájának adnak itt nacht-musikot „Európa végőrző seregének” dalaí (ez volt akkor a divatos öndicsőkedés) s míg ott a szétkergetés folyik, azalatt a szomszéd utcából elviszik a leányt, köd előtte, köd utána...

— Hát a szekerek hol állanak? — tudakolta Bajmódy. — Mert a visszamenetelre is gondolni kell.

— A szekerek? Most még szanaszét. Hanem ezekkel nagy tervem van.

— Ugyan?

— Mikor a kijelölt embereink mind bent lesznek már az Ungargasséban, a szekerek két részre osztva bevonulnak szép rendben az Invalidenstrasse és a Rennweg felől az utca két torkolatához s egy székértábort alkotnak, a melylyel innen is, onnan is elbarrikádozzuk magunkat, hogy csak a madár repülhet be.

Bajmódy uram vídaman kiáltott fel.

— No, ez már pompás, igazán nagyszerű ötlet.

— Azért mondom én, hogy nagy eszem van.

— Valóságos kis Napoleon. Most már szentül hiszem, hogy sikerül a dolog.

— Még pedig simán. Nem fog itt vér se

folyni. Az intézetben csak asszonyok vannak, meg egy kapus, no meg a sok gyereklány; úgy meg-
jedenek, hogy ész nélkül kiadják azt az egyiket, a kiért jöttünk. De mit is csináljanak egyebet? Ez a sok tektória egyszerűen ostoba-
ság, ha csak, mondom, a rendőrség részéről nem keletkezik valami non putarem. De hogy akkor is ki-
hozzuk a kisasszonyt, az vas.

— Si vis pacem para bellum. Csak jó az, hogy sokan vagyunk.

— Persze hogy jó, mert nem csak hogy ki kell hozni a leány-
zót, hanem haza is kell vinni. Üldözők jöhetnek utánunk és úgy is csöppenhet, hogy vagy ők esz-
nek meg minket, vagy mi őket.

Ilyen beszélgetés közt fordult be a két úr a Rennwegen a Haupt-
strasse felé, a hol valami kávéház-
féle mosolygott nyájas, kivilágított
ablakkal.

— Ott még nyitva van valami
spelunka, Bori uram, háttha kapunk
hirtelenesen egy kis krampam-
puli.

A krampampuli volt a divatos
korhely-ital Bécsben.

— Bizony belénk férne egy kis meleg, — vélte az insurgents hadnagy, — s ha sietünk, még talán jut rá időnk. De csak úgy, hogy míg az egyik odabent iszik, addig a másik künn várja a siphangot.

Megkettőztették lépteiket. A Rennwegről a mint betekintettek a Fasangasseba, már látni lehetett járókeleket. Mintha messze, beljebb bizonytalan árnyak libbennének. De maga a Rennweg egészen néptelen volt. Csapán egyetlen kapu nyílt meg s azon jökdvű társaság özönlött ki a hideg éjszakába, fiatal hölgyek meleg capichonokba bújtatva, kardcsörtető katonatisztek, félrecsapott czilinderű uracsok. Az egyik a kedvelt, híres Volksliedet dudorászta:

Jövő vasárnap Schönbrunnba megyünk,
Hahó, hahó, Schönbrunnba megyünk!

— No, csak menjetek! — morogta Bajmódy uram és megfájlult bordáival kinosan húzta irháját az előre loholó Bori után, a krampam-
puli reményében.

De, hajh, a végzet kegyetlen. E pillanatban fölhangzott az éjben élesen, mintha kétfelé met-
szené a levegőt. Szepessy báró síjja.

— Edd meg! — morogta boszúsan az ispán és visszafordult, úgyszintén katonásan fordult meg a sarkán Bori Pál uram is. A mi regula, az regula.

Csodálatos volt, a mi történt. Mint a mesékben a varázssipocsokra, egyszerre nyüzsgöni, mozogni kezdett az egész holt környék, mintha a föld alól bújnának elő emberek. (Hogy hol voltak ezek eddig?) Hosszú társzekerek döcögtek dübörögve a fagyos utakon. Itt is, ott is egy-egy alak suhant el futva. A sip pedig egyre sikongatott az Ungargasse felől: „Jertek vitézek, jertek!” Ugyan miről álmodik most fehér párnáin a szépséges Kovács Ilona?

(Folytatás következik.)

MINDEGY.

Egyre megy ki a földi élet
Úrnak, földhöz ragadt szegénynek.

Rózsákon vagy rögökön futnak
A vége csak egy lesz az útnak.

VILLAMOS ÜTÉS ELLEN ÓVÓ RUHA.

Egyre megy ki, meghalni fényben
Vagy meghalni koldus szegényen.

Egy a vég ott a koporsóba,
Érezből van, vagy csak fából róva.

Álljon rajta erdő virágból,
Mindegy annak, a ki leszámol.

Kriptába, vagy gödörbe tesznek,
Hidd meg, egyformán elfelednek.

G. Diószeghy Mór.

AZ ÉBREDÉS.

Sully Prudhomme költeménye.

Ha az enyém volnál, — oh, gyönyörű álom! —
Megelőzném reggel ébredésemet,
S mint vándor andalog patakormormoláson,
Úgy virrasztanék ott szendered felett.

Majd vadrózsát szedni ki a rétre mennék
S szemedre lehelve tiszta csókomat,
Szétnyitnám kebleden nyugvó két kezecskéd
S közéjük csusztatnám üde csókromat.

S csodálkozó szemed a földre találna
Ott, hol Isten legtöbb szepet alkotott
És felém fordulna ébredő világ,
Hol szerelmes üdve csillagként ragyog.

Érezd meg, mint szeret s mint szenved az érted,
Ki kebledre tűzne kora reggelen
Egy láthatlan csokrot, csak hogy ébredésed
Gyönyöröd perczéhez közelebb legyen!

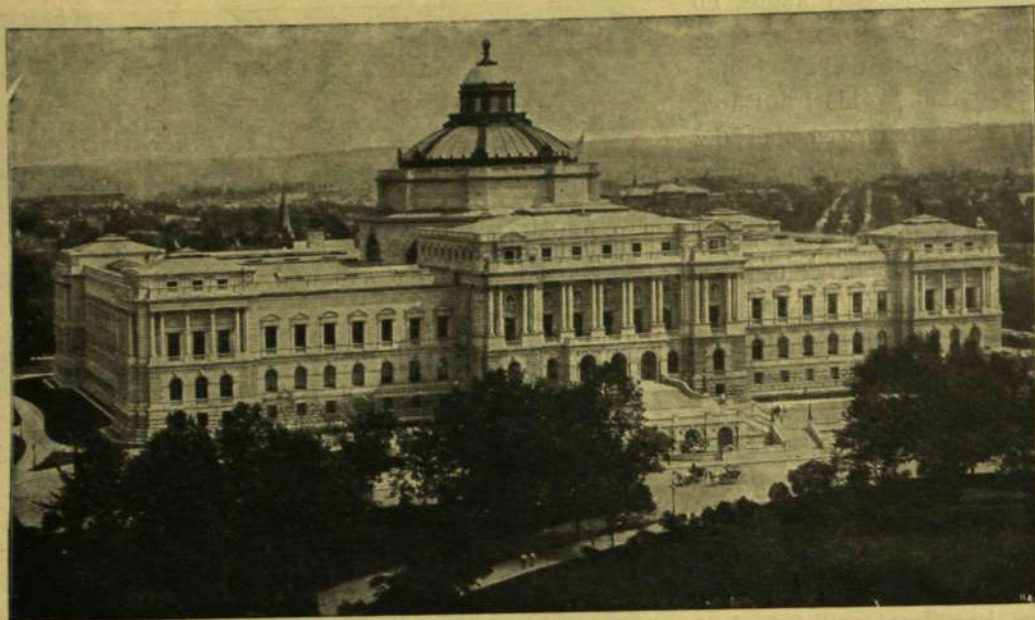
Franciaiból:

Szabados Ede.

VILLAMOS ÜTÉS ELLEN ÓVÓ RUHA.

Már régóta ismeretes, hogy a villámcsapás ellen teljes biztonságot nyújt valami vas- vagy általában fémszkevény, a melybe az ember zivatar idején bezárkózik. Mert ha a villám éri is a szkevényt, annak falán, mint jó vezetőn át fog áramlani a nélkül, hogy a belsejébe hatolna. Ezen alapszik a közönséges villámhárító is. Ez tudvalevőleg vasrúdból áll, mely az épületen végig nyúlva a földben végződik s ha a villám lecsap, ezen a jó vezetőn halad le, míg magát a házat, valamint a benne tartózkodókat érintetlenül hagyja.

A villamosság emez ismeretes törvényein alapszik az Artemiev Miklós orosz tanár, a

A NEMZETI KÖNYVTÁR WASHINGTONBAN.

kievi elektrotechnikai intézet igazgatójának legújabb találmánya is, a ki olyan ruhát állított össze, mely teljesen biztosítja az embert a nagyfeszültségű villamos áramot vezető huzalok vagy készülékek érintése következtében könnyen beállható sérülésektől.

És ez utóbbi tekintetben bir a találmány különös fontossággal, mert a villamosságnak mind jobban terjedő alkalmazása egyre több emberáldozatot követelt, a mennyiben a legnagyobb óvatosság mellett is gyakrabban volt rá eset, hogy egyik-másik munkás a nagyfeszültségű áramkör érintése következtében kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedett, sőt életét is veszítette. Az új találmány lehetővé teszi, hogy ezentúl a munkás veszély nélkül forgolódhassék a villamos telepek körül.

A találmány különben magában véve igen egyszerű. Az egész lényegében nem egyéb, mint egy finom fém-szövetből előállított ruha, a melyet a rendes ruha fölé öltenek. A szövet az árcot is fedi ugyan, de azért a látást még sem akadályozza egészen. Ha már most a villamos áram az alakot érinti, nem az emberi testen fog átfutni, hanem a jó vezető fémszöveten, bár ha az áram igen erős, a ruha fémrészei meg is tüzesedhetnek. Azonban mint a megejtett kísérletek bizonyítják, a fémszövet 200 Ampère erősségű áramot baj nélkül kiáll, sőt néhány másodpercig ennek a háromszorosát is.

Artemieff tanár 150,000 volt feszültségű áramnak tette ki magát egyik kísérlete alkalmával. Közölt képünkön ez a kísérlete van ábrázolva. Artemieff tanár a nagyfeszültségű áramkörbe kapcsolta be magát, a mennyiben jobbkezevel az áramkör egyik sarkát, balkezevel pedig a másik sarkát érintette. Ugyancsak ezen áramkörbe volt beiktatva egy szikraköz,

melynek hossza fogalmat nyújthat a rajta áttűtő áram nagy feszültségéről. Rendes körülmények közt ily nagyfeszültségű villamos áram egy

A BRITISH MUZEUM KÖNYVTÁRÁNAK OLVASÓTERME.

pillanat alatt megölte volna a feltalálót, míg fém-szövetű ruhájában minden baj nélkül vegzte merész kísérletét.

A PÁRISI BIBLIOTHÈQUE NATIONALE OLVASÓTERME.

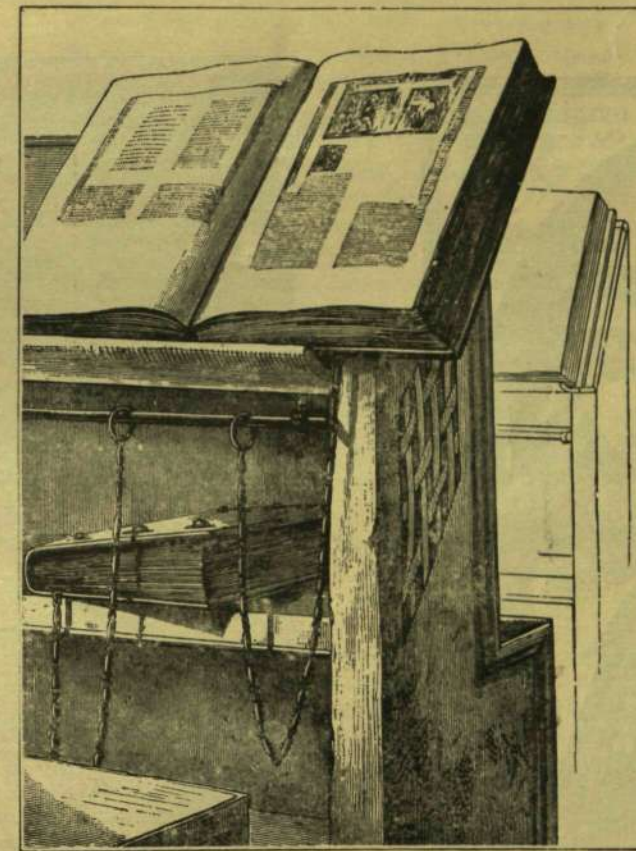
A KÖNYVTÁR-ÉPÜLETRŐL.

Ha a jelenlegi tudományos célú intézetek berendezését figyelembe vesszük, alig van olyan, melynek építési módja és berendezése akkora változáson ment volna át idő folytán, mint a könyvtáraké; mert semmi sem változott inkább, mint a könyv és semmink sem változott inkább a szerepe, melyet a közmívelődéssel és közhasználattal szemben elfoglalt. Így csak természetes, hogy míg a könyvtár cserepekre irt szövegekből állt, egészen másként kellett őrizni, mint utóbb a tekercsalakú, majd a codex- és majd mint a mai alakú könyvet. A legrégibb őrzésmód, melyről tudunk, a rómaiaké, kik a tekercsalakú műveket cseberféle edénybe helyezték (capsa); majd a középkorban, mikor a könyvet dült deszkákkal berendezett szekrényekben őrizték s minthogy ritkák voltak, oda is láncolták a köteteket az állványokhoz, mint a cecenai könyvtárból vett kép (Olaszország) mutatja.

A könyveket a láncoktól, a mi egész Európában általános lett, a renaissance s ezzel együtt a könyvnyomtatás szabadtotta fel. A könyvek szaporodni kezdtek, ezzel divatba jött a helykihasználásának szüksége s ez magával hozta a könyvek egymás mellé sorozott felállítását, mint ma s a kötésoldallapjainak díszítése helyett

szorította. Ennek lényege az, hogy a könyvtári emeleteket legfőkébb 2-3 méter magasra építik, a könyvszekrényeket mintegy 1-2 méter távolra, a falakra merőlegesen állítják fel s így a helynek eddig nem is képelt kihasználását érik el, mi a könyvtárak mai gyarapodása mellett a könyvtár-építészeten első feladat. Ennek mintáját a washingtoni kongresszusi könyvtárból vett képünk mutatja. A raktár-rendszer a British múzeumból terjedt el. Nálunk Szegeden van ily nagyobb berendezés s pár kisebb Budapesten a műegyetemen, az iparkamara és a gazdasági egyetemen könyvtárában.

A könyvtár-berendezésben a másik nagy változást az olvasó-terem felszerelése és elhelyezése idézte elő. Ebben a világosság, csend, kényelem eszméje vezette az építészeket s ezért rendszeren udvarra építik az olvasó-termeket magas oldal- és felülvilágítással. Európa két leghíresebb olvasó-terme a *Bibliothèque nationale*-é (Páris) 345 ülő- és 60 állóhelylyel (1300 négyzetméter területű) s a *British museum*-é (London, 1421 négyzetméter területű) sugárszerűleg elhelyezett asztalokkal s ezek mellett 364 ülőhelylyel, melyek kényelem tekintetében minden igényt kielégíthetnek. Hazai olvasó-termek közül az egyetemi könyvtár olvasó-terme a legszebb, mely úgy vilá-

RÉSZLET A CESENAI KÖNYVTÁRBÓL.

tonban. Nálunk külsejére is maig legdiszesebb a budapesti egyetemi könyvtár épülete a Ferenciek-terén. Angliában és Amerikában magánosok és városok versenyre kelnek a könyvtárak alapításában s nálunk majdnem hihetetlennek látszó összegeket áldoznak. Pl. New-York központi városi könyvtára tízmillió koronába került s könyvtári célokra csupán egyetlen angol-amerikai polgár, Carnegie András, többet áldozott egy milliárd koronánál; de után milliók és milliók élvezik az általa alapított könyvtárak áldásait; mert ma és mindenkor igaz marad a könyvről az, a mit Nagy Rhamses íratott fel könyvtárára: «a lélek gyógszere.»

DON JUAN DE AUSTRIA ÉS A LEPANTÓI CSATA.

Eredményében a világtörténelem legfontosabb tengeri csatáinak egyike volt az, a mely 1571 október 7-ikén a «Szent szövetség» és II. Szelim török szultán hajóhadai közt Lepantónál lefolyt. A csata a török hajóhad megsemmisítésével végződött, a mozlimok tengeri hatalma, a legyőzhetetlenségükben való hit megtört, a nyugati keresztény államok pedig meg-

A BUDAPESTI EGYETEMI KÖNYVTÁR OLVASÓTERME.

A BUDAPESTI EGYETEMI KÖNYVTÁR EGYIK KÖNYVRAKTÁRI HELYSÍGÉRE.

gossága, a benne levő csend s kényelem szempontjából kielégítő, noha nem elég nagy.

Legkevesebbet változott lényegében az épület külseje. Általában megmaradt az a szokás, hogy a könyvtár, mint a renaissance óta divatba jött, monumentális épületnek építsék s benne kifejezésre juttassák a könyvtár kettős szerepét: a raktárt, mely a könyvek elhelyezésére szolgál és a hivatal s a közönség által látogatott résznek hivatását és ezt a részt díszesnek s szemre és használatra minden tekintetben alkalmasnak tervezik. E tekintetben különösen Angliában és Amerikában szinte pazar fényt üzenek, a könyvtárak néha több millióba kerülnek, mint pl. a kongresszus könyvtára Washing-

A WASHINGTONI NEMZETI KÖNYVTÁR KÖNYVRAKTÁRÁBÓL.

szabadultak a törökök továbbterjeszkedésének nagy veszedelemétől. Reményi Antaltól erről a nevezetes csatáról s a győztes vezéről, Don Juan de Austriáról «A szent szövetség hadjárata II. Szelim szultán ellen» czímen becses munka jelent meg a napokban, több képpel is illusztrálva, a melyek nagyobbára a polai haditengerészeti könyv- és levéltár gyűjteményében őrzött ritka metszetek után készültek. Ezek közül alkalmunk van most néhányat bemutatni.

Don Juan de Austria V. Károly császárnak volt a természetes fia. Születése körülmé-

Mindezeket újabban a raktár-rendszer ki-

VI. KÁROLY RÓMAI CSÁSZÁR.

nyei sem nélkülözik a regényes színezetet, ép úgy, mint egész dicsőségben gazdag, de rövid és tragikus pályája.

Anyja egy *Blomberg* Borbála nevű flandriai eredetű énekesnő volt; a császárnak, a ki nagy barátja volt a zenének, 1546-ban mutatták be. Az öregedő V. Károlyt akkor már, főleg felesége halála miatt, gyakran elfogta a búskomorság s az udvari emberek vigasztalására ismertették meg vele a csinos és szép hangú Borbálát. E viszonyból 1547 február 24-ikén egy fiú született, a kit eredetileg Jeromosnak kereszteltek; hogy mikép jutott később a *Don Juan* névhez, az nincs kiderítve.

A császár, nem akarva, hogy a fiú születésének titka idő előtt kiderüljön, rábízta egyik kedves udvari emberére, *Don Luis Quixadára*.

Spanyolország egy elrejtett zugában. Leganes faluban töltötte *Don Juan* gyermekkorát a császár kedvenc hegedűse, Massi házában. Oktatása a falu plébánosának lett volna feladata, csak hogy ez a derek férfi, nem is sejtve, hogy tanítványa kicsoda, nagyon könyveden fogta fel a dolgot. Rábízta az oktatást a sekrestyésére s így nem csoda, hogy az újkori történet egyik leghatalmasabb uralkodójának fia úgy nőtt fel, mint a mezők vadvirága. Paraszti darócruhában járt, együtt játszott a falubeli gyerekekkel, később együtt járt velük jó időben, rossz időben a szomszéd falu iskolájába, sokkal nagyobb kedvvel lődözve kézzel verve, mintsem hogy az iskolai könyveket valami nagyon bújta volna.

Ez a származásához méltatlan nevelési mód fülébe juthatott a császárnak, vagy legalább a derek és lelkiismeretes Quixadának, mert 1554-ben elküldték Leganesbe a császár atjónálóját, a ki az elhanyagolt állapotban talált fiút csinosan kiöltöztetve, fényes udvari batárban elvitte Villagarcíába, *Quixada* kastélyába s további nevelését rábízta a jólelkű és hitbuzgó *Magdalena de Ulloa* asszonyra, Quixada nejeire. Ez a hölgy, magának nem lévén gyermeke, nagyon megszerette az eszes, élénk, csinos fiút, a kinek kiletéről sejtette sem volt. *Doña Magdalena* nagy gondnal fogott nevelőanyai szerepéhez. Megtaníttatta a fiút mindenre, a mit akkor az úri neveléshez szükségesnek tartottak, gondot fordított erkölcsi és vallásos nevelésére is. *Don Juan* bizonyos napokon maga osztogatta ki a falu szegényeinek a rendes alamizsnát a kastély kapuja előtt. Kor szerinti sorrendben nevükön szólította a kéregetőket s a régi spanyol szokásokat jellemző szertartásos udvarias-

sággal előbb megeskólt minden pénzarabot s aztán nyújtotta oda nekik.

Közben az öreg császár letette az uralkodás gondjait s visszavonult a yuste-i kolostorba. Hazajött vele együtt Quixada is s nejevel és Don Juannal együtt egy közeli faluban vett lakást. A mindinkább elkomorodó s a halálra hosszasan készülődő császár ekkor látta újra öregkora titkolt gyermekét s fejlődésében, csinos külsejében, jámborságában utolsó örömei egyikét lelve.

V. Károly végső intézkedésével bőkezűen gondoskodott e fiáról, a kinek nyilvános elismertetését akkora hasznosította, mikor fia és utódja, II. Fülöp, a ki házassága ügyében ez időben Angliában járt, hazatért.

II. Fülöp 1559-ben visszajött s első gondolai egyike volt, hogy előtte addig ismeretlen öccsére helyzetét rendezze. Nagy szertartással, vadászkirándulás ürügye alatt találkozott *Don Juan*-nal és minden komorsága és ridegsége mellett is némi meghatótságot mutatva, ünnepélyesen elismerte öccsének.

Ettől fogva új, fényes korszak kezdődött *Don Juan* életében. Tovább is a Quixada-családnál lakott ugyan, de részese lett az udvari élet fényének s mindannak a hódolatnak, mely őt születésénél fogva megillette. Együtt nevelkedett tovább Don Carloszal, a szerencsétlen trónörökösrel, együtt járt vele és Farnese Sándor pármái herczeggel az alcalai egyetemre, a hol tanulni is csak tanult valamit, de jóval nagyobb kedvvel űzte a lovaglást és vadászatot.

Atyja azt szerette volna, ha beáll papnak, II. Fülöpnek is ez volt vele a szándéka, de ő mindenáron katona akart lenni. Egy ízben, mikor a király hajóhadat küldött a török ellen Máltába, a kalandra vágyó fiú meg is szökött s csak nagy bajjal tudták rábírní, miután szökése közben megbetegedett s a hajóhad azalatt ügyis elindult Barcelonából, hogy visszatérjen. Ekkor már a király nem ellenzte többé harcias hajlamait. 1567-ben kinevezte főtenger-nagynak s tengerészeti nevelését rábízta egyik legkitünőbb tengerészére, Don Luis de Requesensre.

Az ifjú tengernagy komolyan vette fontos hivatását s csakhamar elindult egy hajóhaddal, hogy a spanyol partok környékét megtisztítsa a berber kalózoktól. Vállalkozása sikerrel járt s *Don Juan* ezen expedíció alatt meglepő gyorsasággal elsajátította mindazokat az ismerete-

DON JUAN DE AUSTRIA.

ket, a melyek a hajóhad vezetésére szükségesek.

Nem sokára mint szárazföldi vezérnek is alkalmat nyílt magát kitüntetni. Ugyanis a Spanyolországban maradt mörök 1568-ban fel-lázadtak és az ellenük küldött hadak parancsnokává őt nevezték ki. Ez a hadjárat nagy bajjal járt, mert a vallási üldözések miatt elkese-redezték mörök bevételek magukat hegyi váraikba s ott kétségbeesetten védekeztek. *Don Juan* végre is nagy erőfeszítések árán legyőzte őket. Nagy dicsőséget aratott, de nagy árt is fizetett érte: nevelőapja, Quixada, a kit katonai tanácsadóul adtak melléje, elesett. Őt magát is csak sisakja védte meg a halálos sebesüléstől.

E diadalmas hadjárat után az ifjú hadvezért szárnyára vette a hír, úgy hogy V. Pius pápa a «Szent Szövetség» megkötésekor maga vette fel egyik pontul, hogy a szövetséges hajóhad fővezére Don Juan de Austria legyen. A «Szent Szövetség»-et V. Pius pápa azért hozta létre hosszas tárgyalások és sok nehézség leküzdése után, hogy a török tengeri terjeszkedésének gátat vessen. Tagjai voltak magán a pápán kívül a spanyol király és Velence; a háború költségeit hat egyenlő részre osztották, hármat ezek közül a spanyol király, kettőt Velence s egyet a pápa vállalt el.

A szövetséges hajóhad 1571 augusztusában Messina kikötőjében gyülekezett össze. Don Juan ekkor a legnagyobb hajószeregek állt élén, mely valaha a Földközi-tenger vizeit járta: 300 hajója volt 50,000 matrózzal és 30,000 katonával. Szeptember közepén indult el Messinából.

Don Juan, hadvezérhez illően, megtett minden szükséges előkészületet. Kiadta az egyes parancsnokoknak az utasításokat, intézkedéseket tett a rendre, fegyverekre nézve, megállapította a harc módját. Okos és nagy tengerészeti jártasságra való rendelkezéseivel bámulatot keltett maga iránt s növelte emberei önbizalmát. Az egyenlenségeket, melyek különösen az egymással gyűlölködő velenceiek és gónaiak közt voltak gyakoriak, tapintattal és sággal intézte el. Megtett mindent, a mi szükséges volt arra, hogy az ellenség erejéről, hajóiról, holletéről pontosan értesítve legyen s ennek aztán nagy hasznát is látta.

A török hajóraj Ali pasa vezérlete alatt állott s vele volt az algiri tartomány kormányzója, a vitéz Ulich-Ali is hajóhadával. A

II. SELIM SZULTÁN.

lepantói öbölben várták Don Juant 170 nagy gályából és 200 kisebb hajóból álló haddal, a mely azonban nem volt oly jól felszerelve, mint a szövetségeseké.

Mikor a szövetséges hajóhad az első török hajókat meglátta, lelkes harci kedvvel tették meg az előkészületeket, melyek egyike az volt, hogy Don Juan a spanyol hajók magasba nyúló orroztatát levágatták, hogy katonáit ne akadályozza a lövöldözésben. Aztán állást foglaltak a megállapított csatarendben: 63 galya a bal-szárnyn, 63 a közepén, a hol *Don Juan* vezér-hajója is volt s 64 a jobbszárnyn; 35 galya Santa Cruz vezérése alatt a tartalékban maradt. A csata megkezdése előtt istentiszteletet tartottak.

A lövöldözést a törökök kezdték meg, mielőtt még lőtávolságba jutottak volna. Délfelé fel-villámolt az első agyúlövés az elül álló keresztény galeásszág egyikéről. (Galeásszának a legnagyobbjából 70—80 ágyús hajókat neveztek. Ilyen hat volt a keresztény seregnél.) Az ágyú Ali pasának a vonal közepén haladó lobo-gós hajójára volt irányozva, mely a proféta zöld színű szent lobogóját hordozta. A lövedék keresztülzúgott a kötélzetben s a hajó hátulsó részén ékeskedő három pompás lámpa egyikét zúzta össze. *Don Juan*, nem különben a vitéz Ali pasa megparancsolták kormányosaiknak, hogy az ellenség vezérhajójának tartsanak. Csakhamar a két lobogós hajó egy szilárd küzdőtérre vált, a melyen majdnem két óra hosszat elkeseredéssel harcoltak. Heves küzdelem, többszöri támadás után Ali pasa még egyszer utoljára előre vezette janicsárjait, de hasztalan. Csakhamar reá egy kampós muskétá golyója fejen találta, úgy hogy arczára bukott.

A törökök ezt meglátva, a küzdelemben ijedten megálltak; a keresztények hangos «Vittoria» kiáltásokban törtek ki, lehúzták a török vezíri hajó nagy lobogóját s annak helyébe a kereszt-re színt megváltó képpel díszített lobogót vonták fel. *Don Juan* harsónaként fuvatott és tudatta a jó hírt a közeli gályákkal.

Főparancsnokuk halála után a török lobogós hajó védői már csak lankadt erővel folytatták a küzdelmet. Az ellenséges tengeri hajó, melynek födélzetén 500 török holtteste hevert, másfélórás küzdelem után két órákor delután a keresztények hatalmába jutott. Delután négy órákor teljes volt a szövetségesek győzedelme. A török vezérek közül csak Ulich-Ali menekült meg néhány hajóval s magával vitte a törökök egyetlen diadaljelét: a máltai lovagrend lobogóját. *Don Juan* nem mehetett üldözésére, mert emberei teljesen ki voltak merülve.

A következő napon, október 8-ikán *Don Juan* nagy szemlélt tartott a hajóraj fölött, a mikor egyszersmind megállapították az elesettek és megsebesültek neveit és számát, úgyszintén a zsákmányhajókét s a foglyokét. A keresztény hajórajból 12 galya pusztult el a csatában s 7600 harcos vesztette el életét.

A török flotta veszteségeiről az adatok nagyon eltérők. Általában az elesettek számát 20—25 ezerre, a sebesülteket 30—50 ezerre, a foglyokét pedig ötezerre teszik. Ez utóbbiak közt volt Ali pasa két fia, kiknek egyike a fogságban meghalt, míg a másikat később *Don Juan* nagylelkien, váltságdíj nélkül, haza-

küldte Konstantinápolyba. 170 gályát elfogtak a keresztények, azonban ezek egy része annyira meg volt rongálva, hogy meg kellett semmisíteni. A Mekkából hozott szent zöld lobogó, valamint a szultán zászlaja is a győzők kezébe jutott. 12 ezer vagy 15 ezer keresztény fogoly, kiket evezős-rabszolgának használtak a török hajókon, visszanyerte szabadságát.

Don Juan győzelme teljes volt, a törökök hatalmát a Földközi-tengeren megsemmisítette. Az akkor alig 24 éves ifjú hős dicső babérral övezte homlokát.

II. Fülöp azonban nem hálálta meg öccsének szolgálatait, még azt sem engedte meg, hogy a lepantói csata után hazamenjen diadala után megpihenni. A gyanakvó király féltékenykedett öccse hírnevére és népszerűségére. Később még adott neki néhányszor alkalmat hadvezéri tehetsége érvényesítésére; *Don Juan* visszahódította Tuniszt, sikeresen hadakozott a németalföldi fölkelők ellen, de becsavagyó terveit nem vihette ki. 1578-ban meghalt messze hazájától, Németalföldön. A közvélemény nem bírta elhinni, hogy halála természetes volt s a történelemben még mindig nem tisztázott kérdés, nem mérgezés következtében halt-e meg a XVI. század egyik legkitünőbb hadvezére?

A HONI VAKOK KÖNYVTÁRÁRÓL.

Köztudomású, hogy a vakoknak Budapesten modern berendezésű intézetük van, a hol 8—16 éves korukig rendszeres oktatást és valamely iparágban teljes kiképzést nyernek, de kevesebben bírnak tudomással a vak iparosok állandó foglalkozásáról és nyugalmas otthonáról, a hová a nevelő-intézet mindkét nembeli növendékeit kiképzésük után áttelíti. A nevelő-intézet és a vakokat gyámolító országos egyet Budapestre a Hungária-körút 18., illetve 16. szám alatt van.

Úgy a vakok nevelő-intézete, mint a vakokat gyámolító országos egyet a rendes elfoglaltságon kívül rendes napi felolvasásokkal igyekszik kedélyüket nemeseíteni s szellemüket művelni. Mi még ez idő szerint nem jutottunk odáig, hogy a szegény vakok számára írók, tudósok olvas-sák fel műveiket, jöllehet ezt igen szépen meg lehetne valósítani. Van ugyanis a nevelő-intézetnek egy igen tágas díszterme, a hol az előadásokat tartani lehetne, még pedig oly formán, miként az Washingtonban történik, hogy t. i. az ilyen felolvasásokat rendszeres zene-előadások kövessék, melyekben maguk a vakok is részt vesznek, mert sok köztük a jó zenész. A tanügyi kormány a felnőtt vakzenészek művészi képzéséről is gondoskodott. Van a vakzenészeknek egy állandó zenekaruk, mely nagyobb fővárosi kávéházakban játszik, a múlt tavasszal és ősszel az intézet dísztermében tartott néhány hangversenyt is, azonban sajnos, a közönség nem igen támogatta.

A vakok számára nagyon kevés magyar könyv készült; Vörösmarty kisebb költeményein. Madách *Ember tragédiáján* és még néhány kisebb elbeszélésein kívül, mely összesen 12—20 kötetet tesz ki, alig van számbevehető átültetett irodalmi termékünk. E tekintetben messze elmaradunk nemcsak Amerikától, de a művelt európai államoktól is; Francia-, Németország és Ausztria már rég ellátta vakjait megfelelő irodalmi termékekkel s az amerikai rendszer, hogy t. i. a vakoknak kiadják olvasás végett a könyveket, innen indult ki, a minthogy a vakok oktatásának bölcsője is Franciaországban ríngott. Ez pedig nem az állam, hanem a francia társadalom áldozatkészségének köszönhető.

Különösen úri hölgyek vették kezükbe az ügyet s szabadidejükben vétkedve igyekeztek a vakok könyvtárát gyarapítani. Hazánkban *Huszár Berta* kisasszony az a nemesszüvű hölgy, ki már több kézirattal igyekezett a honi vakok könyvtárának alapját megvetni. Ámde, hogy valaki ilyenmő kizárólat készíthessen, elkerülhetetlen szükséges a pontrendszert domborítás kellő ismerete, melyet Braille Lajos, a párisi vakok intézetének vak tanára talált fel s melyet ezidőszent az egész világon használnak. Braille rendszere hat pontnak különféle elhelyezésében áll (:) E pontirásához megfelelő táblák vannak használatban; a rá vonatkozó felvilágosításokkal szívesen szolgál a vezetésem alatt álló budapesti vakok intézete.

V. PIUS PÁPA.

A vakok művelődésének s főleg olvasmányokkal való ellátásuknak ügyét nálunk is a társadalomnak kellene felkarolnia.

Herodek Károly.

EGYVELEG.

* **A világ legnagyobb földbirtokosa** II. Miklós csár, kinek uradalmaiban a francia köztársaság területe élné. II. Sándor idejéig a csár birtokain 1,300,000 jobbágy lakott.

* **New-Yorkból mintegy kétszáz hölgy** szokott évenként kétszer Európába utazni azon célból, hogy párisi és londoni divattermekben ruhákat és kalapokat, valamint egyéb pipereárgyakat vásárolhassanak. Egy-egy ily kirándulás — a vásárlásokon kívül — átlag tízezer koronába kerül.

* **Hamisított vadhus.** A párisi közegészségügyi tanácsnak tudomására jutott, hogy egy ottani gyáros lóhúsból «vad konzervek»-et, ú. m.: őz, nyúl, szalonka és fogoly húskonzerveket készít s azokat jó pénzen árulja. Az illető gyáros ellen a fenytő törvényszéknél följelentést tettek. Igaz ugyan, hogy a dobozokon két betű: C. E. volt, a melyek a gyáros szerint eme latin szavakat jelentik: «Caro Equi» — ló húsa — de azért a vevők mégis csak finom vad-húst véltek enni. Midőn a közbíró néhány vévőt kihallgatott s értesükre adta, hogy vadhús helyett lóhúst ettek, mindannyian kijelentették, hogy finomabb és ízletesebb, e mellett olcsóbb konzerveket nem ettek. Erre aztán a bíróság a vádlottat följelentette.

* **A 13-as szám babonája.** Több külföldi színházban nincs 13-as számú páholy. A 13-iknak más számot adtak, mivel azokat nehezen lehetett kiadni.

* **A francia bank hiányos,** vagy más okból a forgalomból kivont pénzegeit egy gőzhajón a közép-tenger egyik kikötőjébe küldte, hol a 45 zsákba csomagolt bankjegyeket két főhivatalnok jelenlétében a hajó gépfűtő tüzelőiben elégették.

* **A világ dollárfogyasztása** évenként mostanában 3600 millió fontra megy, melynek értéke 1240 millió koronára tehető. Ily formán hetenként mintegy 24 millió korona megy füstbe.

* **Anglia indiai hadseregének békéltetését** lázas sietséggel szaporítja. Mostanában 100 ezer angol katonát és 2733 fő- és altisztezt tart készenlétben, míg a bensejűlt katonák és tisztek létszáma 153,000 emberre rúg.

* **Kivándorlás Amerikába.** Ámbar az amerikai Egyesült-Államok kormánya a bevándorlást minden módon megnehezíti, a múlt évben január 1-től december 31-ig a new-yorki kikötőbe Európából 574,276 ember érkezett, kik úlevéllel és törvény-szabta pénzösszeggel el voltak látva. Az üzleti utazók és turisták száma: 139,848 volt, tehát ezek száma is növekedett. A kivándorlók 70 százaléka a szláv népekből került ki. A német kivándorlók száma néhány év óta folyton alább száll.

* **A leghíresebb billiárd-játékos** ezidőszent 12 éves, *Hoppe Vilmos* nevű amerikai fiú, ki Európában tett körútja alkalmával Laytor, Burrough és Vosevno híres játékosokat megverte. Hoppe mutatványaitvala hetenként vagy 1600 koronát keres.

A KÉP TENGERNAGYI HAJÓ KÜZDELME LEBANTONÁLT. — 1872. ÉVI MERTSEY UJAN.

MAGYARORSZÁG A BÉCSI NEMZETKÖZI MÉHÉSZETI KIÁLLÍTÁSON.

Alig lehetett még a nemzetek méhészetét oly tanulságos képen egymás mellett látni, mint közelebb a Mária Jozefa főhercegnő védnöksége alatt rendezett bécsi nemzetközi méhészeti kiállításon.

Igen nagy számú kiállító vett itt részt s rendkívül sok látni valót tárt a méhészet múltjából és jelenéből az érdeklődő szeméi elé. A kiállítás egyik legérdekesebb és legtanulságosabb részét a bécsi természetrajzi udvari múzeum által kiállított értékes és gazdag gyűjtemény, valamint azon tanulságos színes térképek képezték, melyek a világ méhészetét tüntetik fel és évszámokban jelzik, hogy az egyes országokban és vidékeken mikor honosodott meg és virágzott legjobban a méhészet. Kiváló jelentőségű volt a kiállítás technikai része is, mely a legújabb szerkesztű méhészeti eszközöket mutatja be. Tanulságos volt a kiállításnak gondosan összeállított méhgyűjteménye, melyben a körülbelül 4500 méhfajta közül igen sokat lehetett látni a félelmetes dorzátától kezdve a fa-, vakolat- és földméhekig, valamint a házi méhek legismertebb alakjait, ú. m. a német, a magyar, a pusztai, a nori, az olasz, az egyiptomi, cyprusi méhek, a vadméhek és dorzáták legtrikább fészkeivel együtt.

A kiállításon azonban legnagyobb feltűnést a magyar rész — különösen a Darányi Ignác földművelésügyi miniszter által csak ezelőtt pár évvel létesített és Saárossy Kapeller Ferencz miniszteri osztálytanácsos vezetése alatt rendezett gazdag gödöllői állami méhészeti kiállítás — keltett és kétségtelenné vált, hogy a gödöllői méhészeti iskola oly szakintézet, a milyen eddig még egy országban sincs s a melynek létesítésével mi magyarok az első kezdeményező lépést tettük.

A kiállítást e hó 8-ikán Ő Felsége is meglátogatta, mely alkalommal hosszasan szemlélte a magyar kiállítást, érdeklődött apróbb részletek iránt is és elismerő tetszésének adott kifejezést a felett, hogy Darányi miniszter ezen alkotása főleg a kisgazdák támogatását célozza s hogy a két évi méhészeti tanfolyamot végző növendékeken kívül a háromhetes időszaki tanfolyamon 160 jelentkező teljesen ingyen ellátásban részesül és nyer oktatást az okszerű méhészkedésben.

A magyar méhészet szép diadala volt ez a kiállítás s a fényes sikert legjobban bizonyítja, hogy a magyar rész nyerte el számos egyéni díjakon kívül a legfőbb kitüntetések, ú. m.: a méhészet összes ágaiban kifejtett tevékenységért a legnagyobb kitüntetést tevő állami nagy díszoklevelet, továbbá a gödöllői méhészeti gazdaság termékei és méhészeti eszközei után a Lajos Viktor főherceg által «a legjobb kiállító részére» szánt emléktárgyat is.

HÓMAN OTTÓ.

1843—1903.

A magyar közoktatásügy egyik kiváló munkását vesztette el. Hóman Ottó nyugalmazott miniszteri tanácsos, a közoktatási minisztérium középiskolai ügyosztályának több éven át volt vezetője, meghalt április 15-én reggel, életének hatvanadik évében, Budapesten.

Munkában és megérdemelt sikerekben gazdag életpálya szakadt meg e halállal. Hóman mint jelesen képzett philologus alapította meg hírnevét tudományos életünkben. Bölcsészeti tanulmányait a budapesti egyetemen elvégezve, külföldi egyetemeken tanult s itthon rövid ideig tartó középiskolai tanári működés után csakhamar a kolozsvári egyetemen a classica-philologia tanára lett. Nyelvtudományi munkásságát eleinte értekezésekben, kisebb cikkekben fejtette ki. 1875-ben látott napvilágot Lipcsében Pindaros-kiadása magyar nyelvű bevezetéssel és jegyzetekkel. Ugyancsak a classica-philologia hazánkban módszeres művelése céljából alapította már négy évvel előbb Bartal

A KIRÁLY LÁTOGATÁSA A BÉCSI NEMZETKÖZI MÉHÉSZETI KIÁLLÍTÁS MAGYAR OSZTÁLYÁN.

Antallal a «Philologiai Közöny»-t, mely vezetésük alatt két éven át irodalmi középpontul szolgált az ó-kori nyelvek és irodalmak tudományos bűvárlata számára s melybe több értekezést írt.

A nyelvtudomány mellett Hóman élénk érdeklődéssel kísérte iskoláink fejlődését, belső életét is. E téren kiváló szerepre tették őt hivatottá külföldön szerzett gazdag tapasztalatai és széleskörű általános műveltsége, mely szaktudományában való alaposága mellett megővta őt az egyoldalúság hibájától. Ez az érdeklődés, meg a főváros kulturális életében való részvétel vőgya birta rá, hogy kolozsvári egyetemi tanszékét elhagyva, 1885-ben a budapesti vidéki tankerület főigazgatója lett s egyúttal hosszabb ideig ügyvivő alelnöke volt a középiskolai tanárvizsgáló bizottságnak.

Jót és rosszat egyaránt élesen felismerő, igazságos, méltányos, nemeslelkű hivatalnok volt, írja róla a Középiskolai Tanárképző Intézet Közöny szerkesztője, ki éveken át szolgált az ő tankerületében. Tanárai nem hogy aggódtak volna látogatásaitól, hanem inkább előre örültek neki, mert tudták, hogy tanulnak is tőle, kellemes órákat is töltenek vele. Még a kinek nem épen kedves igazságokat mondott is a szemébe, — pedig a maga csendes, udvarias, de azért bátorított módján ehhez nagyon értett, — azok sem tudtak rá igazán haragudni, mert az igazság ereje nyilatkozott szavaiban, a lélek nemessége és a szív jósága érzett ki intelmeiből.

Mikor Klamarik János nyugalomba vonult, Hóman foglalta el helyét, mint miniszteri tanácsos a közoktatási minisztériumban. Hivatalában a középiskolai tanárok ügyét melegen, nagy buzgalommal karolta fel. Tudományos képzettségétől, paedagogiai érzékétől és tapasztalataitól, valamint adminisztratív képességétől sokat várt e vezető állásban a tanárság. Sajnos azonban, csakhamar bekövetkezett betegeskedése, mely három évvel ezelőtt kezdődött, nem engedte, hogy kifejtse képességeit. Megtörve, erőt hanyatlásának érzetében szorongva állta néhány évig helyét, míg végre egy részleges szélütés arra kényszerítette, hogy nyugalomba vonuljon. Azóta élete csendes halál volt, míg e hó 15-ikén a halál megváltotta szenvedéseitől. Előkelő, kiterjedt rokonság gyászolja, közöttük Darányi Ignác földművelési miniszter, a ki sőgóra volt. Temetése a tudósvilág és a középiskolai tanárság nagy részvétele mellett ment végre.

PAPP JÁNOS ARADI GÖRÖG KELETI ROMÁN PÜSPÖK.

A Goldis József püspök halálával megüresedett aradi görög keleti román püspöki szék betöltése hosszasan tartó és heves izgalomnak volt okozója. Előbb Mangra Vazul nagyváradi püspöki helynök nyert többséget, a kinek választását azonban a király nem erősítvén meg, az új választás Hamsea Ágostonnal, a hodos-bodrogi kolostor főnökével szemben nagy szavazattöbbséggel Papp János addigi protosincellét emelte a fontos polczra, a ki március 27-én a királyi megerősítést is elnyerte, s április 17-én Ő Felsége előtt letette az esküt.

Papp Ignác János saját erejéből, vasakarattal és kitartó munkával küzdött fel magát a legmagasabb egyházi polczra. Szegény kántor-tanítónak a fia, egy biharmegyei kis községben: a Belényes melletti Pocsavelesden született 1849-ben, ma tehát 54 éves. Belényesen végezte a gimnáziumot, majd pedig a teológiát Aradon. Még egész fiatalon az egyházi közigazgatás szolgálatába lépett Aradon s 34 éven át szolgált négy püspök: Ivácskovics, Román Miron, Metianu János és Goldis József alatt. Mindig sokat dolgozott és kitűnt közigazgatási, adminisztratív tehetséggel. Harmincegy évvel ezelőtt kezdte meg a szolgálatot; a püspöki irodában adminisztratív teendőket végzett, utóbb pedig tanár lett a szemináriumban. Metianu alatt lett püspöki titkár s mint ilyen 18 évig működött. 1892-ben lett szentszéki egyházi előadó s Metianu kinevezte czirizetes esperessé. 1899-ben Goldis püspök szerzetessé szentelte föl s az egyházi törvények értelmében Papp Ignác felvette a János nevet, melyet mint a szerzetesrend tagja viselni tartozik. Goldis igen kedvelte a vasszorgalmú s az összes egyházmegyei ügyeket alaposan ismerő papot s méltányolva tehetségeit, kinevezte protosincellé. A múlt év tavaszán Goldis püspök halála után mint legidősebb egyházi előadó Papp János lett az aradi szentszék elnöke s mint ilyen ő hívta össze úgy a tavalyi, mint a mostani püspökkválasztó zsinatot.

Papp János püspökké választását széles körökben rokonszenvesen fogadták. Programjában kijelentette, hogy pártoskodást, politikát egyházában nem tűr meg s a béke szellemében akar a zsinattal egyetértve működni; a hazafias elődjé, Goldis József által megkezdett alapokon akarja egyházát tovább fejleszteni.

Vasárnap, április 26-ikán, az ujonnan megválasztott zsinat tagjai jelenlétében az aradi román székesegyházban veszi át nagy ünne-

SCSERBINA,
a Mitroviczában meggyilkolt orosz konzul.

pályassággal az új püspök hét vármegye határáig terjedő, mintegy millió hivatott számláló egyházmegye vezetését; egyházi fölszenteltése pedig május 6-ikán, Szent György napján lesz. Dr. A. Gy.

A MEGGYILKOLT OROSZ KONZUL.

A macedóniai zavarok legkomolyabb természetű eseményei közé tartozott a Scserbina mitroviczai orosz konzul meggyilkoltatása, melynek híre mindenfelé nagy megdöbbenést keltett.

Scserbina Sztjepánovics Grigorij a Balkánon működő orosz diplomaták egyik legkiválóbbika volt. 1868-ban született s diplomáciai tanulmányait a moszkvai Lazarev-intézetben végezte. Előbb a szentpétervári külügyi hivatal ázsiai osztályában működött, csakhamar azonban, mivel nagyon jól ismerte a keleti és délszláv nyelveket, beosztották a konstantinápolyi nagykövetséghez. Itt két évig szolgált, aztán az üszkübi orosz konzulátus titkára lett, a hol alkalmat nyílt a macedóniai és ó-szerbiai viszonyokat tüzetesen tanulmányozni. 1896-ban Skutariba küldték mint alkonzult, a honnan az albán viszonyokról küldött konzuli jelentéseivel nagy elismerésre tett szert az orosz diplomáciai körökben. Ennek volt tulajdonítandó, hogy az orosz kormány a fontos, de sok nehézséggel egybekötött mitroviczai konzuli állásra őt nevezte ki, hol aztán pályája oly tragikus módon véget ért.

BONCI.

A ki rendszeren olvas olaszországi, főképen pedig zenei lapokat: már évek óta tudja, hogy mostanában Bonci Alessandro áll a legtekintélyesebb tenorista ének művész hírében. Nálunk csak most ismerték meg: április 18-ika óta Bonci a magyar kir. operaház vendége.

Az ünnepelt s nálunk esténként 2500 korona tiszteletdíjat élvező művész a legszegényebb falusi népből származott; széphangú fiú lévén, rászánta magát, hogy pásztorokdását Cesenában elhagyva, a közelebbi Pesaro városka híres zeneiskolájában, a «Liceo Rossini»-ban ének tanulóknak jelentkezzen. Eredetileg nem akart egyéb lenni, mint templomi énekes; tíz év előtt, mint 22 éves ifjú, belépett a loreti Santa Maria templom énekkarába. Négy évig tartott, míg jóakaróinak sikerült őt rábeszélni, hogy legalább kísérletképpen lépjen fel operában. A kísérlet Parma város színházában fényesen sikerült, egyelőre «A windsori víg nők»-beli Fenton kis érzelmes szerepében. Az igazi tűzpróbát azonban Bonci a kényes izléséről veszedelmes hírvé milánói közönség előtt, a «Faust» dalmű című szerepében állotta meg: ezóta az egyéniségéhez illő szerepeket fényes sikerrel énekelte «A puritánok», «Az alvajáró», «A bájital», «A kegyencznő», «A sevilai borbély», «Rigoletto», «Mephistofeles», «Mignon», «Manon» (a Massenét-féle) és «Bohémek» (a Puccini-féle) dalműveiben. A kitűnő művész nálunk csak «Rigoletto», «Faust», «A sevilai borbély»-ban énekel; a német városokban csak hangversenyeken ragadja el a közönséget és a műbírákat.

Boncinak termete is, a hangja ereje is közepes; nem alkalmas az úgynevezett hőstener-szerepkörre. De külseje, játéka megnyerő, édes, meleg hangja pedig a legkellemesebb, behízelgő; s olyan lágyan, simán, olvadékonnyan foly ajkáról, mintha ének

közben nem is kellene lélekzetet vennie. A legízesebben, kifogástalanul képes egy halkan kezdett hangot, hosszan kitarva, fokozatosan teljesen erőssé növelni s aztán ismét lassúan a leggyöngédebbé finomítani; ez az ének tudás technikájának legfelső foka. A mi a nők közt Patti Adelina volt (szintén nem a drámaibb, szenvedélyesebb, hanem a gyöngédebb dalműhősök elbájoló tolmácsa): az most a férfi ének művészek közt Bonci Alessandro. Diadalai is egyformák.

Abban is megegyeznek, hogy mindegyiküknek van egy-egy testvére, — Patti Carlotta, Bonci Luigi, — a ki szintén az ó-pályájukon működik, de az ő dícsőségüknek talán csak fele útját érik el. K. J.

VIDÉKI KÜLDÖTTSEGEK A HÁZBAN.

Az utóbbi pár héten is gyakran érkeztek népes küldöttségek az ország különböző részeiből a fővárosba, hogy kérvényüket a katonai javaslatok ellen a képviselőház elnökénél benyújtsák.

Érdekes látványt nyújtanak ezek a gyakran több száz főnyi csapatok, a mint az indóházaktól lengő zászlaik alatt éljenzeve, hazafias dalokat énekelve vonulnak az országház felé, melynek még most meglehetősen puszta és rendezetlen környékét egészen megeléknélik.

Általában szép, erőteljes, egészségtől duzzadó alakok, a kiknek mindig sok nézőjük akad a főváros közönsége közt s még a ki sürgős dolgában siet is, el nem mulasztja, ha egy-egy ilyen csoporttal találkozik, hogy legalább egy pillanattal meg ne álljon s ne gyönyörködje a lelkes emberekben, kiknek nagy részén megtetszik, hogy most látják először az ország fővárosát.

A kinek nem volt alkalmat a haza egyes vidékein járni, soknak a népszerűségét megláthatja mostanában az országház körül: a komáromi gazdák, a tül a dunai megyék fiait ép úgy, mint a keményre pörött bajszú hajdúkat, a barna kúnokat, a jól megtermett szabolcsiakat, szatmáriakat. Ruházatuk többé-kevésbé különböző, de az általános magyar típus, a nyugodt, komoly, önértékes tekintet nem hiányzik egyik csapatnál sem.

Mikor az egyes küldöttségek dolgukat végezték, apróra megtekintik a hatalmas parlament épületét, ha beférnek, az üléseket is végig hallgatják, aztán szótneve a fővárosban, csakhamar visszautaznak, vivén magukkal a látottak és hallottak emlékeztető, a miről annyit lehet majd otthon beszélni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

König Gyula legújabb műve. A tudományos világban minden nevezetes munka megjelenése egy-egy győzelem. Különösen az, ha benne hosszú évek tudományos munkája, mely, nagy kört átható kutatások és teljesen kiforrott tudományos meggyőződések kerülnek nyilvánosságra. Bűszkeséggel tölthet el bennünket, hogy az exact tudományok hivatott művelői közül többen hosszú tudományos kutatásaik ilyen gyümölcseivel ajándékozzák meg a mi szegény tudományos irodalmunkat. Than Károly életének fényes eredményeként adja az ő nagy kémiáját, Fröhlich a mindent felölelő elméleti fizikáját és íme most König Gyula, műgyegetünk tudós tanára mutatta be az Akadémia harmadik osztályának április 20-iki ülésén «Az algebrai mennyiségek általános elméletének alapvonalai» című, 600 lapra terjedő munkáját, melyet a Magyar Tudományos Akadémia adott ki s mely a napokban a lipsei Teubner cég kiadásában, német fordításban is megjelenik. Ez a munka a matematikai tudományos irodalomban igen nagy jelentőségű. Mondhatnók, hogy sok tekintetben betetőzi azt az egész tudományos épületet, mely a berlini egyetem volt tudós professzorának, minden idők egyik legkiválóbb elméletének: Kronecker-nek alkotása; és ezzel együtt megnyitja szélesebb tudományos körök előtt e nagy matematikusnak még a szakembereknek is sokszor igen nehezen érthető, hét lakattal elzárt elméleteit.

Ezek a vizsgálatok Königet matematikai pályafutásának kezdete óta érezték, csodálatos és sokszor titokzatos erőkkel leköttették. A legtöbb fiatal tudós pályáját rendszerint a tudomány nagy ten-

BONCI ALESSANDRO.

gerének felszínén levő problémák vizsgálatával kezd. König 30 év előtt megindult pályája kezdetén már leszállt a legmélyebb rétegekbe. Az algebrai és függvénytan vizsgálatoknak akkoriban kevesek által járt határtartományából választotta érdekező tárgyát. Ez vezette őt arra, hogy a múlt század egyik leggeniálisabb matematikusának, Galois-nak dolgoival foglalkozzék. De Galois alapvető munkái jóformán csak körvonalakban voltak meg és későbbi tudósoknak hozzájuk fűződő vizsgálati is oly nehezek voltak, hogy csak néhány éleében látó tudós kincsévé lehettek. A fiatal König egyik maradó érdeme, hogy teljes erővel rávetvén magát a matematikai kutatás ezen bűvös területére, értekezéseivel Galois vizsgálatait igen sok tudósunk hozzájárulását tette. De nemcsak ebben nyitott kaput a matematikával foglalkozóknak. Ő volt az első egyike, a ki «Analízis»-ében és egyes értekezéseiben a modern kritikai irányt terjesztette. E nevezetes tudományos munkái, melyek a mathesis rengetegekben vágtak könnyen járható ösvényeket, a közben kifejtett másnév, széleskörű matematikai vizsgálati, sőt hosszú, nagyszerű adminisztratív működése és iskolaszervezése sem vonták el az ő legkedvesebb tárgyától: az algebrától és számelméletől. Majdnem az újjajkon számíthatjuk meg a világ azon matematikusait, a kik a múlt század 70-es éveinek végén, az akkor majdnem izoláltan álló braunschweigi tudósok, a matematikusok jelenlegi nagy tekintélyű nesztöröknek, Dedekind-nek és Kronecker-nek vizsgálatával foglalkoztak. König már akkor teljesen jártas volt ezekben a kérdésekben és már akkor tervezte az algebra és matematika alapjait felölelő nagy munkának kiadását. Kronecker nagy értekezésének megjelenése megakadályozta tervének végrehajtásában. A Kronecker-féle értekezés az algebrai és aritmetikai kérdések rengeteg mennyiségét veti föl, de sokat megoldatlanul hagy. König munkája az algebrai tudomány alapveit és módszereit összefüggő és rendszeresen tárgyalja és így a tárgy ismeretének terjesztése szempontjából is nagy, tudományos hivatása van.

Mivel foglalkozik e munka, azt e helyen nehéz megmondani; mert azok a középiskolából ismeretes matematikai fogalmak, a melyeket felhasználhatnánk e helyen a tárgyalat problémáit ismertetőre, csak töredékek azokhoz a nagy általánosságú, sokszor ugyanolyan nevű fogalmakhoz képest, a melyek e munkában szerepelnek. Azért csak annyit akarok megjegyezni, hogy főként azoknak a tulajdonságokkal foglalkozik, a melyeknek a legspeciálisabb, a legszűkebb eseteit az egész és törtszámoknál, különösen az oszthatósági viszonyok vizsgálatánál megismertük. A fogalmakat a legmagasabb szempontból tágitja és általánosítja, főként azért, hogy a legszűkebb körben fennálló, de emelkedetebb szempontból eltűnő tulajdonságoknak általános érvényt szerezzen. Egyik fő problémája pedig, a melylyel e munkában behatóan foglalkozik, az elimináció problémája. A legegyszerűbb esetben is, a mely a középiskolában szerepel, sok baja van

Közzététel után.

PAPP JÁNOS ARADI GÖRÖG KELETI ROMÁN PÜSPÖK.

ezzel a tanulónak: vannak többféle u. n. határozatlan és lehetetlen esetek. Mennyi bajjal járhat ez a dolog akkor, midőn a legáltalánosabb esettel van dolgunk? König ebben a tekintetben a legnagyobbat alkotta; az elméletet teljesebb és igen sok eddig nem oldott alapvető kérdés megoldására alkalmazhatóvá tette. Módszerével és eredményeivel szerves kapcsolatot létesített az algebrai, az aritmetikai és geometriai vizsgálatok között. Ez a munka házagpótló a világirodalomban is s mint ilyen, dícsőségére válik nemcsak szerzőjének, hanem hazánknek is, mely, sajnos, tudományos tekintetben még mindig kevesebbet nyújt a külföldnek, mint a mennyire hivatva volna. Vajha megvalósíthatná még a tudós szerzőt az a szándékát is, hogy idővel a matematikai vizsgálatnak más ágára is alkalmazná eddigi kutatásainak eredményeit.

A könyvtárak alapvonalai. Irta Ferenczi Zoltán. E könyv, mely a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége által közrebozsított «Műzeumi és Könyvtári Kézikönyvek» című vállalat első kötete, nemcsak hogy az első magyar munka ezen a téren, hanem az anyag ügyes csoportosításánál, a szükséges tudnivalók tömör összefoglalásánál fogva felülmúlja a külföldnek hasonló irányú műveit.

Ferenczi a könyvtárak vezetőinek megadja mindazokat a felvilágosításokat és útmutatásokat, melyek hivatásuk betöltésére szükségesek és pedig vonzóan megírta s általános érdekű fejtegetésekben. A bevezetés érdekes visszatekintés fonálán a legelső könyvtárakat, a könyvek őrzésének régi módját és a könyvtárak fejlődését ismerteti. Az első rész a könyvtárpületekkel és berendezésével, a második rész a könyvtár kezeléskedik Ferenczi mindenre, a mit nem csak a könyvtárnak kell tudni, hanem tudnia kell az olvasó, a könyvkölcsönző közönségnek, a könyvtárak építőinek, sőt a könyvkötőknek is. Különös érdekességet adnak a könyvnek az illusztrációk, a melyek a világ legszebb régi és új könyvtárait, könyvtár-termeit, ezeknek a részletes berendezését és tervrajzát ismertetik. A szerző kiváló fegyelmével és a magyar viszonyokra, úgy hogy könyve történeti részének művelődestörténeti jelentősége is van. A munka az Athenaeum kiadásában jelent meg; ára vászonkötésben négy korona.

A szent föld lovagja. Palmé F. ily című történeti regényét, a mely a kereszténység első századában játszódik, lefordította Halasi Gábor Gyula ref. lelkész. A 14 ívre terjedő könyv a fordítónál kapott Dömsödn (Pestimegye). Ára két és fél korona.

A párbaj jogreformja címen Kármán Elemér szombathelyi kir. törvényszéki jegyző egy füzetet adott ki, melyben a párbajozókra szigorú büntetés alkalmazását kívánja. És pedig az ölére előre megállapított párbajnál 15 évi állami fogházat, más eseteknél tíz évi. Dolgozatának lényege az, hogy a párbajról ne mint kivétel, hanem mint különös bűnös tettet illeszkék a törvénykönyvbe. A füzet ára 1 korona.

Nemzeti Színház. Április 17-ikén került színre Prém Józsefnek «Léha világ» című vígjátéka, mely az Akadémia pályázatán három évvel ezelőtt megnyerte a száz aranyas Teleki-díjat. Ezt a díjat ki kell adni a pályázó művek közt aránylag legjobbnak. Az Akadémia bírálata különös dícsérni valót nem talált rajta. Elismerie, hogy irodalmi színvonalon áll. Csakhogy a szerző sok mindenféle epizóddal, sok mellékszereplővel akarja megértetni magát és ezek között elvész, elaprózik és hatását veszti a tulajdonképeni cselekvény.

A «Léha világ» azokat akarja rajzolni, a kik nem veszik komolyan az életet, csak éledgelnek tartalom és önérték nélkül. Ennek fölmutatására a szerző olyan túlzott alakokat fest, a kiknek léhaságát, fogyatékos természetét a társadalom el nem tűrné, s a néző közönség sem hihette el, hogy ilyenek bármely társadalomban helyet foglalhatnak. A darab alapfogolata egy házasság, melyben egy léha ember él egy komoly nővel. A férj Sándorfi Ákos festőnek készült, de örökséghez jutván, léhaszkodni kezdett és érdekből vette feleségül Evelint, noha Amandát szerette. A férj kártyázik, pazarol, becsületbeli adósságokat csinál. Felesége elfordul tőle, vonzódni kezd egy szobrászhoz, Garamszeghez. A befejezést egy párbaj segíti elő, melyet Sándorfi és Garamszegi vívnak egymás közt. Ekkor már úgy fejlődtek az események, hogy Evelin szereti Garamszegit, Sándorfi újra szereti Amandát és a Sándorfi adósságait kifizették. Garamszegi megebesül a párbajban, de sebére balzsam, hogy Evelin el fog válni férjétől, Sándorfi és Sándorfi nőül fogja venni Amandát. Sándorfi Ákos egyszersmind azt forgatja fejében, hogy nem lesz többé léha, újra festő lesz.

A szerepeket a Nemzeti Színház kiváló erői töltötték be: Cs. Alsóghy Irma (Evelin), Lányosi Ilka (Amanda), Dezső (Sándorfi), Mihályfi (Garamszegi), aztán a mellékalakokban a két Náday, Helvey Laura, Gál Gyula, Gabányi, stb. Még többen is játszottak.

Népszínház. «Khinai mézesetek» a címe a Népszínház újdonságának; angol operette, zenéjét szerette Tallbot, szövegét írta Dance, fordították Fái Béla és Faragó Jenő. A darab meséje ez: Egy fiatal angol házaspár Khinába utazott a mézesetekre. A khinai császár éppen feleséget kerest magának, de a nap fia nem kapos körö. Csak egy fogadóbeli szobalány, Fi-Fi volna hajlandó a császári feleséggé lenni. A császár szerencsétlen megbizottja, a tengernagy ekkor meglátja az angol menyecskét, megtetszik a császárnak, az angol férj pedig Zu-Zu hercegnek tetszik meg. Fi-Fi azonban három felvonáson keresztül a legváltozatosabb formában annyit sürgö-forog a színpadon, annyit ügyeskedik és énekel, és ebben a szerepben, melyet Kürj Klára annyit elévességgel mutat be, hogy mind a császár, mind a közönség tetszését megnyeri. A zene a jobbik fele az operettnak. Néhány széles és szilaj néger dal már az első előadásban tetszett. A közönség sokat tapsolt Kürj Klárának, ki hosszabb idő óta ezúttal lépett föl először új szerepben. Hegyi Aranka művészi és izléses játéka sokat segített a darabon. Kápolnai Irén, Kovács Mihály, Láng Etel, Szirmai, Nyáray, Solymosi segítették az előadás sikerét.

Magyar Színház. Egy bécsi operettet «A drótos-tót»-ot elég jól fogadott e hó 21-ikén a közönség. A szöveget Leon Viktortól való, kellemes zenéje pedig Lehár Ferencztől. A szerző, kinek «Kukuska» operáját tetszéssel adták elő a budapesti Operaházban, személyesen jött el Bécsből, hogy a zenekart vezesse. «A drótos-tót» meséje kevés. A kis drótos fiút, mikor 12 éves korában elküldik a világba, már el is jegyzi otthon Trencsénben a gyerek Zsuskával. A bécsi szöveg szerint Bécsbe kerül, a magyar fordítás szerint Budapestre, a hol Janóból Jancsi és bádogos legény lesz. A bádogosmester megszereti Jancsit, ez pedig a mester leányát, Zsuskát is a városba kerül, mint cseléd s beleszeret egy huszár káplárba. Így aztán ki-ki megéli párját. A vékony kis mesét azonban Lehár felruházta zenéi díszszel, tót nótákkal, bécsi keringőkkel. Rubos Árpád énekel és játszott legjobban a czímszerepben. Szentgyörgyi Lenke (Zsuka), mint új tag lépett föl sikerrel. Sziklai mint hagymakereskedő, Boross mint politikai bádogos, Ráthonyi mint huszárkápplár váltak még ki szerepeikben.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tudományos Akadémia harmadik osztálya április 20-ikán tartotta havi ülését Than Károly elnöklésével. Az első előadó Horváth Géza volt, a ki Szerbia hemiptera-faunáját ismertette. Többször megfordult Szerbiában és 545 faj hemiptert gyűjtött. Ezekből megállapítja, hogy Szerbia faunája szorosan csatlakozik Dél-Magyarország faunájához. Ezután König Gyula mutatta be «Az algebrai mennyiségek általános elméletének alapvonalai» című új munkáját, melyet már számunk Irodalom rovatában ismertettünk. Utána Ónodi

HÓMAN OTTÓ.

Adolf dr. terjesztette elő az «Adatok a homloküre ismeretéhez» című értekezését. Végül még Rethy Mór mutatta be Frischauer Sándor gráci egyetemi tanár dolgozatát: «A tetraeder köbirtalma az abszolút geometriában; Lengyel Béla előterjesztette Konek Frigyesnek «A kén gyors meghatározásának új módjáról» és Franzenau Ágost bemutatja Mencez Gusztávnak «Az ürügyli arragonitról» című értekezését.

A Petőfi-Társaság április 19-ik felolvasó ülésén Zempléni Árpád székkfoglalójában egy régi kiténő magyar zeneköltőnek, Lavottának emléket éleventtette fel. Kétfő elbeszélést olvasott föl «Lavotta hegedű» címmel. Lavotta a Hegyalján, Tállyán halt meg, Zempléni is Tállyán tünteti föl egy szüreti mulatságon, a hová a művészt is meghívta egy előkelő szőlőbirtokos és felkösönti. Lavotta három dalt hegedűl választul, egy búsongó himnusz «Ima a hazáért», egy tizes szerelmi dalt és egy bordalt. Az első ezek közül így hangzik:

Ima a hazáért.

Régi nemzet, árva nemzet, híres magyarok!
Bánt a lét, viharja tép, vesztélyben jussotok!
Nincs bennünk csak az Urban, hozzá fussatok!
Ótt megnyílt a bánat.
Száz keserűség, száz veszedelmek
Záporra mossa árva fejünket,
Ég ura, szánd meg sulyos életünket,
Áldd meg, Isten, hazánkat! ...
Adj népünknek bőv aratást, lelki hőst, erőst,
Ha őra int, lebirja mind az ellenünk törőt,
Visszaverjünk diadallal minden vakmerőt,
Mikor haddal kiszállunk.
Am, ha bukásunk irtad az égbe,
Ne adj bennünket szolga inségbe,
Emelj magadhoz, juttass hősi végre:
Tisztes légyen halálunk ...

A harmadik dal után a művész összeesik. A költő elbeszélése a régi magyar palotás és ritmusában van írva, a beleszótt dalok pedig Lavotta ismert dala menetének felelnek meg. Ezután Prém József «Miatyánk-rét» című elbeszélést olvasott föl s a közönség tetszéssel fogadta. Majd zárt ülés következett, melynek tárgya az volt, hogy a Petőfi-irodalmi egyesület érdeklődésére a fővárosi hatóság a városi fővárosi múzeumban külön szobát engedett át a felügyelet Kuzsinszky Bálint egyetemi tanár, fővárosi múzeumi igazgatóra bízta.

MI UJSÁG?

A király Budapestén. Ő Felsége május 6-ikán Budapestre érkezik. A király több napot tölt itt és Gödöllőn, majd Frigyes főherceg leányának és Illés pármái hercegnek esküvőjére visszatér Bécsbe, de az udvari ünnepélyek után ismét Budapestre jön. Junius végén a király nyári tartózkodásra Ischbe utazik.

Erzsébet Amália főhercegnő esküvője. Ferenc Ferdinánd trónörökös főherceg húgának, Erzsébet Amália főhercegnőnek az esküvője Lichtenstein Alajos herceggel április 20-ikán ment végbe Bécsben, mind azzal a pompával, mely az uralkodó-család ünnepi hagyományos. A trónról való lemondás aláírásának szertartásán, e hó

19-ikén a magyar miniszterek közül Széll Kálmán, Wlassics Gyula és gróf Széchenyi Gyula is jelen voltak. Este a Burg termeiben nagy udvari ebéd volt, melyen a király felköszöntötte a mátkapárt. Az esküvő április 20-ikán délelőtt a Burg plébánia-templomában ment végbe.

A filharmóniai társaság jubileuma. A filharmónikusok társaságának ötven éves jubileuma megünneplésére a következő programot állapították meg:

Május 3-ikán d. e. 11 órakor *diszgyűlés* a Nemzeti Színházban, a hol ötven év előtt az első ülést tartották. Erkel Ferenc és Sándor zeneműveit adják elő. Az ünnepélyt „Himnusz” nyitja meg, melyet a „Zenekedvelők” és a „Budai Dalárda” énekel zenekar kísérettel. Utána Márkus Emilia szavalja el Ábrányi Emilnek ez alkalomra írt „Prologus”-át s ezt Apponyi Albert gróf ünnepi beszéde követi. Az ünnepély a „Szózat”-tal záródik. Az összes zenei számokat Erkel Gyula karnagy, a nagy mester legidősebb fia vezényli. Délután a Kerepesi-úti temetőben megkoszorúzzák a két Erkel sírját. Május 4-én este 7 és fél órakor lesz a *magyar diszhangverseny*, melyen bevezetésül Goldmark e célra írt „Zrínyi” nyitányát adják elő először a szerző személyes vezetésével, aztán Mihailovich IV-ik szimfóniáját, ezt követi Hubay Jenő hegedűjátéka és Dohnányi Ernő zongoraelőadása. Május 5-én a m. kir. operaház díszelőadást rendez; május 6-án este 7 és fél órakor lesz a záró hangverseny az Operaházban, melyen Kerner István karnagy vezénylete alatt előadják Beethoven „Leonóra” nyitányát és IX. szimfóniáját.

Rákóczi-émlékünnep. A tanuló ifjúság május havában országosan megüli II. Rákóczi Ferenc szabadságharcának kétszázados ünnepét, a nyáron pedig Kassa városa ünnepel a Rákóczi-eréklyék kiállításával. A főbb iskolák ifjúságának ünnepése május 10-ikén egyesül, Budapesten az egyetemi ifjúság ünnepén, melyben küldöttségek által vesznek részt.

Az ünnepély május 10-ikén délelőtt a Vigadó nagy helyiségeiben lesz. Védnökül felkéri Wlassics Gyula közoktatási minisztert, Thaly Kálmán és Beöthy Ákos országgyűlési képviselőket, Kéthly Károly egyetemi, Hossay Lajos műegyetemi rektort és más közéleti előkelőségeket. Az ünnepély megnyitásképpen apródok, heroldok, kurucz viseletbe öltözött csapatok között Rákóczi Viktor képviselő mondja el prólogját. Beszédet mond Thaly Kálmán és Beöthy Ákos. Jászai Mari és Márkus Emilia a Nemzeti Színház tagjai alkalmi költeményeket szavalnak. A fővárosi egyetemi és főiskolai hallgatók nevében Kovács János István joghallgató tart ünnepi beszédet, a vidéki főiskolák részéről pedig Kun Béla (Kolozsvár) Ábrányi Emil „Rákóczi Rodostón” című költői művét szavalja el, melyet a zeneakadémia tagjai zenével kísérek. Szólni fog a tárogató is. Az énekszámokat: kuruczdalokat és Rákóczi-indulókat a tekintélyesebb dalárdák és az ifjúsági énekkarok szolgáltatják.

Horánszky Nándor emlékezete. Április 19-ikén volt egy éve, hogy Horánszky Nándor pár heti minisztersége után meghalt. A néhai politikus évekig nagy részt vett a főváros közéleti mozgalmában, főleg a Józsefvárosban. A józsefvárosi kör most megfestette Horánszky életnagyságú arcképét Stetka Gyula festőművészrel s a képet a kör helyiségében Horánszky halálának évfordulóján szép ünnepélylyel leplezték le.

Az ünnepen ott voltak: Fejérváry Géza báró, Láng Lajos, Darányi Ignác és Plósz Sándor miniszterek, Csáky Albin gróf, a főrendiház elnöke, Dániel Gábor, a képviselőház alelnöke, államtitkárok, képviselők, a főváros polgármesterei, tanácsosai, a polgárságból sokan s az elhunytak három fia. A kerület képviselője, dr. Berzeviczy Albert határos beszédében elevenítette föl Horánszky közéleti szereplését. Utána Császár Jenő, a kör elnöke a józsefvárosi polgárság nevében hangzottatta a kegyelet és tisztelet érzését.

Kiss Áron püspök 88-ik nevenapja. A tiszántúli ref. egyházkerület püspökének, Kiss Áronnak április 17-ikén volt nyolcvannyalcadik nevenapja. (Született 1815 november 20-ikán.) Debreczenben az őrs püspököt, ki már friss egészségben van, ebből az alkalomból igen sokan üdvözölték.

Eljegyzés. Plósz Sándor igazságügyi miniszter leányát, Babí kisasszonyt, e hó 16-ikán eljegyezte ifj. Szily Kálmán dr. műegyetemi magántanár, Szily Kálmánnak, a Magyar Tudományos Akadémia főtudósának fiát.

Duna-ünnep. A május 13-ikán jótékony célra rendezendő Duna-ünnepre a vízi látványosságot a közönség a pesti és budai partokról fogja szemlélhetni, a hol tribünöket is állítanak. A délutáni órákban a partokon a közlekedést elzárják palánk-

kal, lánczokkal. A Gellérthegy a rendőrség fog gondoskodni, hogy a hegy nagyobb részét szintén elzárják, mert a nagy túzjáték, a Mont-Pélée tűzokádó kitörésének mutatványa veszedelmet idézhette elő. A rendkívül fényesnek ígérkező ünnepély iránt nagy érdeklődés mutatkozik. Este a kivilágított Margit-szigeten ér véget az ünnepély különböző zene-előadásokkal, táncvizsgálommal.

Lapunk egy régi olvasójának haláláról kaptunk értesítést Bodméről. Április 3-ikán halt ott meg Szölösy Balázs nyugalmazott körjegyző, a ki ismerősei előtt sokszor emlegette, hogy mikor 1854-ben a „Vasárnapi Ujság” megindult, ő volt legelső előfizetője. Műlakatos segéd volt akkor Pesten s mikor a liadőhivatalban megjelent, ott figyel-

római állami könyvtárak egyikében, a Casanate-könyvtárban, ismeretlen Korvin-kódexet talált, a melyben egykorú magyar nyelvű bejegyzések foglaltak. A kódex latinorvosi munka, a melyben a Magyarország ismert növények képei magyar felirattal is el vannak látva. Mátyás király világhírű budai könyvtárából mintegy közel másfélszáz kódex maradt fenn napjainkig, de a most megtalált kódex az egyetlen, mely magyar szöveget őriz és az első könyvészeti adat, mely a könyvtárt használó királyi udvar magyarságára vet világot. E nevezetes nyelvemlék érdekesebb lapjait dr. Schönher a Múzeum számára lefényképezette s felfedezését a Magyar Tudományos Akadémiában fogja részletesen ismertetni.

Komáromi küldöttség.

Szatmármegyei küldöttség.

VIDÉKI KÜLDÖTTISÉGEK FELVONULÁSA AZ ORSZÁGHÁZHOZ. — Kiss Ferenc fénykép után.

meztették, hogy ő az első előfizető s gratuláltak is neki, hogy egyszerű iparos létre mindenkit megelőzött. Később hazament Bodméra gazdálkodni, itt bíró, majd jegyző lett, utóbb Felesúthra hívták meg jegyzőnek. 1888-ban nyugalmába vonult s visszaköltözött szülőhelyére. Csank Gyula bodméri községi tanító ír őrje nekünk ez adatokat s egyszersmind hozzászól, hogy az elhunyt mindig mint becsületes, szavahihető ember volt ismeretes s így nincs ok azon állításában sem kételkedni, hogy ő volt a „Vasárnapi Ujság” legelső előfizetője; habár ezt most már, mivel a kiadóhivatalnak régi könyvei nincsenek meg, okmányilag is megállapítani nem lehet.

Ismeretlen Korvin-kódex magyar szövege. Dr. Schönher Gyula történetíró, a ki a Magyar Nemzeti Múzeum képviseletében részt vett Rómában a történetírók nemzetközi kongresszusán, a

ANGOL LABDARUGÓK BUDAPESTEN.

A labdarugás sportja nem régi nálunk, míg Angliában az ifjúság nagyon régen gyakorolja. De a magyar ifjúság közt gyorsan hódított. A biczikli csaknem kiszorult már és a budapesti csömöri-úti nagy versenypályán esőben, hóban, forró napfényen csaknem napról-napra a különböző labdarugó csapatok mérkőznek s a fővárosi közönség szokatlan érdeklődést tanúsít a verse-nyek — vagy a mint sportnyelven mondják — a match-ek iránt. Gyakran hívnak meg angol csapatokat, hogy ezektől egyszersmind tanuljanak. A nagyhét és a husvétünnep alatt ismételve járt nálunk a Richmond és a Civil Service angol csapat s a budapesti Torna-klubbal mérkőztek, mely Richmondot leverte, az igaz, hogy csak egyetlen goal-lal, a Civil Service ellenben kétszer csinált

ki, 56 éves korában, Kolozsvárt. A ténylesen nagy közönség vett részt és ott volt Bánffy Dezső báró és neje is. A koporsónál Bartók György püspök mondott imádságot. A halottat Maros-Szentkirályon temették el. — RHODER László, nyug. igazságügyi miniszteri tanácsos, 58 éves korában, Budapesten. Az elhunytban dr. Kun Béla igazságügyi miniszteri osztálytanácsos apását gyászolja. — TURÓBY ALajos, horvát-szlavon-dalmát országgyűlési képviselő, 49-ik évében. Holtestét Daruvárra vitték. — DR. CSANK István, plébános, Pényen, 66-ik évében. — KULONCSICH János, a szabadtéri ferenczrendi kolostor főnöke, rendtartományi tanácsos, Szabadkán, 55-ik évében. — PETERDY Pál, ref. lelkész, 76 éves korában, Beregsurányon. — TAUSS FERENCZ, fővárosi polgári iskolai tanár, Budapesten, 51-ik évében. — ZIMAY Vazul, a jászberényi állami főgimnázium tanára, Budapesten, hol gyógyulást keresett, 51 éves

A southamptoni csapat a magyar testgyakorlók körével.

A southamptoni csapat a budapesti torna-klubbal.

KÉPEK A BUDAPESTI FOOTBALL-VERSENYEKRŐL.

goal-t, vagyis kétszer verte be a labdát a magyarok kapujába. A husvétünnep alatt már nehezebben ment a küzdelem a Southampton csapattal, mely egy angol sportársaság professzionista vándorcsapatja. Egyenlőre is szűkös, edzett ifjak, játékok mesteri, találékonyságuk meglepő. Ezekkel hiába mérkőzött április 19-ikén a Magyar testgyakorlók körének ifjú csapata, mert Southampton 15-ször rugta be a labdát, míg amazok egyszer sem. A Budapesti torna-klub edzettebb ifjai közt is másnap tizennégyeszer röpült be a labda a hálós kapuba.

Az ilyen mérkőzések idegen csapatokkal nem kis költségbe kerülnek, mert a meghívó egyet vagy kettő társaság fedezi az utazás és itt időzős költségeit. A Budapesti Torna-klub nem kis kőszakkal hívta meg a Southampton, mely harmadéva már volt nálunk. A fővárosi közönség érdeklődése azonban még oly rossz időjárásokról sem hiányzik, mint a legutóbbi match-eknél volt.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Báró Bánffy Jenő, a főrendiház tagja, báró Bánffy Dezső volt miniszterelnök öccse, ki mint jeles gazda tünt

korában. — KERESZTSEZHY LAJOS, kir. kuriai bíró, 1848-ban volt honvédfőhadnagy és hadbíró, Budapesten, 82-ik évében. — FRANCISCI KÁROLY, a kassai-oderbergi vasút nyug. főellenőre, 48-as honvédtüzér, 71 éves korában, Budapesten. — NYÁRÁDGÁL-falvi NAGY IMRE, Kolozsmegye volt főbírája, a ki a szabadságharcot mint tüzérhadnagy végigküzdötte, Segesváron, 81-ik évében. — BOGDÁN IMRE, földhírtokos, 48-as honvédfőhadnagy, Kézdimartonfalván, 83 éves korában. — WÁGNER KÁROLY, nyug. városi tanácsos, Szegeden, 86 éves korában. A szabadságharcban mint nemzetőr küzdött a szerbek ellen. — KISZTER János, az újvidéki áll. polgári iskola tanára, 48-as honvédfőhadnagy, 75 éves korában, Újvidéken. — BALOGH JÓZSEF, 48-as honvédfőhadnagy, Nagy-Körösen. A váci csatában az oroszok ellen oly vitézül harcolt, hogy mikor később orosz fogságba került, az orosz tiszték megajándékozták s vitézségét elbocsátó levelebe is beleírták, s ennek következtében kétszeres nyugdíjra, 144 koronát kapott a rokkant honvédek nyugdíjajánlójából. — PAPP KÁROLY, régi honvédfőhadnagy, Kassán. — IFJ. FERENCICS IMRE gróf, a cseretói hitbizomány ura, 33 éves korában, Görbősdorban, a hol gyógyulást keresett. Holtestét Szepes-Remetére szállították. —

Szász FERIKE, legifj. Szász Károly miniszteri osztálytanácsos és író (Szász Károly püspök és költő fia) és neje Bibó Ida 5 éves fiacskája Budapesten. A kis halottat nagy kiterjedésű rokonság gyászolja s a megsomorodott szülők felé általános részvét fordúl.

BORNEMISSZA JÁNOSNÉ, szül. Taby Katalin Ungváron 76-ik esztendőjében. — SCHLOSSER FERDINANDNÉ, szül. Schwicker Hilda déliausati felügyelő felesége élete 41-ik évében Budapesten. — ÖZV. VÁLYA ANTALNÉ, szül. Embery Ilona okleveles tanítónő Gyulafehérváron 37-ik évében. — KOLLERICH LAJOSNÉ, szül. Steinbach Sarolta Abbázában, hol gyógyulást keresett, 40-ik évében. — ÖZV. SALLAY IONÁCSNÉ, szül. Székely Szokol Viktória Abonyban 89 éves korában. — ÖZV. MARKOVICH ISTVÁNNÉ, szül. Markovics Renáta, 72 éves korában Gyöngyösön.

Szerkesztői üzenetek.

Nagyvárad, P. G. Több ízben előfordult már, hogy telefonozás közben erős villamos ütés ért valakit. Nemrég egy frankfurti hírlapíró igen súlyos baleset áldozata lett telefonozás közben. Oly erős villamos ütést szenvedett, hogy az arca megégett és testének jobb fele egészen megbénult. Az ilyen baleseteket úgy magyarázzák, hogy a telefon vezetéke véletlenül érintkezése jut egy oly vezetékkel, mely nagy feszültségű áramot vezet: az érintkezés pillanatában a telefonvezeték megolvad és a főlvevő készülék égni kezd. Ezért ha telefonvezetékkel helyszelnek el akár a levegőben, akár a föld alatt, nagyon vigyázni kell, hogy ne legyen a közelében erős áramú, pl. világításra vagy vasutak mozgására szolgáló vezeték, mert a kettőnek egymáshoz közelítése, ha nem veszedelmes is mindig, örökös zavarokat okozna a telefonban. Az olyan eset azonban, mint a frankfurti hírlapíróé, feletté ritka s ezért bátran telefonozhatunk.

Az öreg boer. Fülemléte dalolgat. Bizony győnge versek ezek; a cigánymuzsika mellett mulató boer eszenfelül még komikus is, holott nem akarna az lenni. A boerok tudnunkkal nem igen szoktak cigányzenére táncolni, összevertve bokájukat.

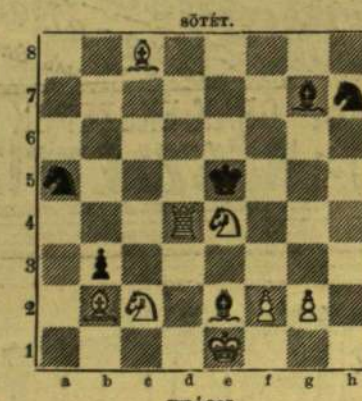
Mírháthoz. Üres mesterkedés, látni rajta, hogy a keresett forma kedvéért van írva. Kevesebb közpírmimlissal is beérjük, de több költséget kívánunk.

Egy szépen daloló kislánynak. Megöregszünk, stb. Elmelkedő hajlamú, érzésekre fogékony lelkű ember munkái, de nem költői munkái. Vannak ötletei, olykor eszmái is, de nehézkesen, esetlenül vannak kifejezve s művészi szerkezetre, úgy látszik, nem is törekszik. Nagyon gondatlan a verselése is; legnagyobb részben merő prózát ír rövid sorokban, minden ritmus nélkül.

Nem közelíthetők: Találkozásunk. Szonett, stb. Alaktalan, kódos ábrándozás. — Ott csapog a lellem A hűtelhez. Osi hangon ír, a milyen a múlt század első felében volt szokásos. Mondanivalója sem sok van. — Márciusi dal. Sok benne a dagály, a mely nem tudja pótolni az új, meglepő eszmék, eredeti felfogás hiányát. Nyelvében, verselésében is kevés a lendület. — A fiatal asszony. Az asszony megtevédsét nem tudja költői módon indokolni. Egyedül jó a hosszú versben a nyelv, a mely elég gördülékeny s helylyel-közzel jobb színei vannak.

SAKKJÁTÉK.

2325. számú feladvány. Weinheiner R-től.

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

A 2307. számú feladv. megfejtése Salminger J.-től.

Világos. Sötét. Világos. Sötét.
1. Vh5-f5 ... c7-c5 (a) 1. ... d7-a6: (c)
2. Hc6-c5+ Kd5-c5 (b) 2. Vh7-c7 ... Kd5-c5
3. Hc5-e4 t. sz. 3. Hd6-e4 ... Ke5-c4
4. Vh7-f5 mat. 4. Hc8-f6 mat.
Hd6-c4 mat.

2. ... Kd5-d6: c6 1. ... c7-d6: (d)
3. Vh7-d7+ stb. 2. Hc6-a4+ Kd5-c5
3. Vh7-d7 ... t. sz. 3. Vh7-d7 ... Ke5-b4
4. Vd7-b5 mat.

Világos. Sötét.
1. ... Kd5-d6: 1. ...
2. Hc6-c5 ... t. sz. 2. ...
3. Vh7-d7: stb.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomayán: Németh Péter. — Lipóczy: Hoffmayer Antal. — Bakonyi: Békés János. — Kesztenhöl: Balogh Dénes. — Farkas: Kintsig Róbert. — A pesti sakk-ló.

KÉPTALÁNY.

A 15-dik számban közölt képtalány megfejtése: A becsület a bizalom biztosítója.

Feloldó szerkesztő: Nagy Miklós.
Szerkesztőség: iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

A Szinye-Lipóczi
Lithion-forrás

Salvator kitűnő sikerrel
használatik

vese-, húgyhólyag- és kövezégbántalmak ellen, húgydara és vizeleti nehézségeknek, a cukros húgyárnál, továbbá a légző és emésztési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatása!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Csirmentes!
Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a
Salvator-örvénnyel rendelve Egeresen.
Budapesten, főraktár Edesgaty L. urnál.

Barin-féle
Barin-hajfestőszer

már egyszeri használat után a szürke v. vörös haját tartósan a legzsebb barna, szőke vagy fekete színre változtatja át, a nélkül, hogy a fejbőrt vagy az ágyamot megfestené. Az utasítás pontos betartásával a siker biztos kapható: Ella-arczkrém 2 és 4 kor; haj-, hajusz- és szakáll-négyeszt 3 és 5 k.; hajgundörítő-szerek 3 és 5 kor. Egyedül készíti: Barin Gábor Budapest, VII., Dohány-u. 1 V. Kosmetikai toleite ezikk és illatszert gyár. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Rendelés alkalmával kérem a lapra hivatkozni.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNÉVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítvány 1847.

Brausweller János Ca. és kir. közlőrádószaki
Szegeden. szab. chronometer- és műóra, főtárlója
a remontoir ingórának stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltek.

ALPITATOTT
1878
TELEFON
15-56.

BUDAPEST
IV. KÁROLY-UTCZA
BOLTSZAM 12. (KÖZPONTI VÁROSHÁZ-ÉPÜLET)

Seffer Antal

A LEGJOBB NAGY
KÉPES ÁRJEGYZÉK
MELY SZÁMTALAN ÚJ MAGYAR ÉS
ANGOL JÁTEKOKAT TARTALMAZ.
KIVÁNCIÁRA BÉRMENTVE.

Kérje ingyen és bérmentve!
a legújabb 1903. évi, korlátlanul 3000 dí-
szes ábrák tartalmú árjegyzékét
KELETI J. orvos-sebész mű-
és kötszer-gyárából
BUDAPEST,
IV., Koronaherceg-u. 17.

Tartalmazza az összes új-
donságokat, melyek a betegápolás és beteg-
kezeléshez szükségesek, minden eszköz rend-
szereken a legújabb betegápolási eszközök, u. m.
és. és kir. szabad. legújabb rendszerű sűrűkötők,
testgyógyászati gépek, műfűzők, jász- és
támogatók, műgyógyászati művek, és műlábak, gyer-
mekágyasok és csészék, részre teljes betegápolási-
eszközök, stb. Továbbá: Hygienikus gummiárkák
minden célra, kozmetikus szerek, valódi angol és sol-
lingeni acélárkák különböző célokra, borotváló eszközök

POLGÁR SÁNDOR
orvosi mű- és kötszerész
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50

legújantóssabban beszerezhető
saját gyártmányu m. kir. szab.
sűrűkötők, betegápolási-
eszközök, kötszerek, összes
gummiárkák, valódi francia
különlegességek (óvsze-
rek) stb. 9123

Képes árjegyzék ingyen.

Parád gyógyfürdő

Vastimsós fürdővel és hidegvízgyógy-
intéssel, érvényes és kényes savanyúvíz és ter-
mészetes ásványi forrásokkal.
Lakások újonnan épült 20 olasz szobával kibéreltek.
A vendégek élelmiszeréről Verszegy István főhíri konyhája
gondoskodik. Az évad június 1-től szept.
végéig tart. Az előévad június 1-től június
20-ig, főévad június 21-től aug. 20-ig, utó-
évad aug. 21-től szept. végéig tart. Az elő-
és utóévadban a lakások 30%-al olcsóbbak. Ingyen prospektussal
és minden felvilágosítással készségesen szolgál.
9111

A fürdőigazgatóság.

5 koronaért
küldök 4 1/2 kgr. (N. 50 d. b.)
a sajátosított megérőült
finom, enyhe
piperezsappant
szápen összeállítva, rózsas,
mész, illatos, rezeda, jászmin
stb. A pénz előzetes meg-
küldése után, vagy utánvét
mellett szállítja:
IGNATZ KANN
Wien, II., Lillienbrunn-ut. 17.

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivataltban
Budapest, IV., Egyetem-
utca 4.

**RIVIERA-
JBOLYA**
IGATZ JBOLYA ILLAT
MOTCH A. E. T. Z.
BÉCS
X/3 QUELLEN. 116.52
és I. LUGECK 3.52

+ Soványság +

Szép telt testidőnek a mi keleti
aranyóraunk, 1900. évi párisi arany-
éremmel kitüntetve 6-8 hét alatt
már 30 tonnyal gyarapodást kö-
szér. Orvosi rend szerint. Szol-
gálatos beosztás. Nem szőlő. Szá-
mos későbbi. Ára kartonként
2 kor. 50 fillér. Postamentvány vagy
utánvét. Használati utasítással.
Egyen. Inst. 9771
D. Franz Steiner & Co.,
Berlin, 13. Könyvgyártás 78.
Főraktár Magyarország részére
Török József, gyógyszer. Király-u. 12.

Pompás és előkelő nyaralóhely. Déli vaspálya-állo-
más: Pölschach. — Évad május-tól szeptemberig.

Gyógyhely
Rohitsch-Sauerbrunn
«A zöld Stiria gyöngye»

1902. évben a gyógyvendégek forgalma 3100 személy
(fennállása óta az a legmagasabb látogatási szám).
A «Templ-forrás» és «Stiria-forrás» nevű forr-
ások a karlebadai és marienbadai forrásokhoz leg-
hasonlatlan. Gyógyhely gyomors, bél-, máj- és
vesebajok, valamint légzőszervi hurutok, csukorba-
tegecs, epék és hólyagbántalmak ellen. Kiterjedt
parkultványok, nagy lomb- és tűlevelű erdőségek
tereparkra. 3 nagy fürdőintézet meleg, hideg-
és ásványfürdőkkel. Tej-, savó- és kefir-gyógyítás.
Kitűnő fürdőzene, versenytáncok, változatos társas-
élet. Füzeteket és prospektust küld

A fürdőigazgatóság.

The Trillophone.

THE
TRILLOPHONE

Uj, feltűnést keltő hangszer, messze kihúzható hangcsővel,
zenészek és nem zenészek számára. Bárki azonnal minden
kottasímetet és hosszabb gyakorlat nélkül a legzsebb darabokat,
népdalokat, tónusokat, indulatokat játszhatja el a «The Trillo-
phone»-on. Otthon, társaságon, ünnepségeken vagy kirándu-
lások alkalmával a legzsebb zene. A trillophone-zene nagy ha-
sánst gyakorol a hallgatásra: oly ügy, befejező, szép hangokat
várásból elő, mint a művészeket annyi effússal, s oly ügyen
egyetlen hangszerebből sem lehet kicsalni. Ára darabonkénti pon-
tos használati utasítással együtt frt 1.75. A székülés a pénz
előzetes megküldése mellett vagy utánvétellel történik.
KANN IGNÁC által, Bécs, II., Lillienbrunn-ut. 17.

Szőlőlugast ültessünk
minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban
nem minden szőlő-
lőfaj alkalmas
(bár mind kuszó
természetű), mert
nagyobbrésze, ha
megnő is, ter-
mést nem hoz,
ezért sokan nem
érték el ered-
ményt eddig.
Hol lugsnak alkalmas fajtákat ártanak,
azok bőven ellátják házuakat az egész
szőlőérés idején a legkényesebb musko-
tály és más édes szőlőkkel.
A szőlő hazánkban mindenütt meg-
terem s nincsen oly ház, melynek fala
mellé a legesekélyebb gondozással fel-
nevelhető nem volna. ezenkívül más
épületeknek, kerteknek, kerítéseknek
a legremekelb díszé, a nélkül, hogy
szőlővel bővebb helyet is elfoglalna az
egyéb használatok részekből. Ez a leg-
háladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem
A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatu kato-
logus bármikor ingyen és bérmentve küldetik meg, a ki
ezimét egy levelezőlapon tudatja.
9737
Ermelléki első szőlőültetvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhíd.

URANOS-KÉK

fehértől mosáshoz a legjobb kékítőszert. Törvé-
nyileg védve! Mosó-intézetekben és háztartásban
a legkedveltebb kékítő. Olcsó és felolmlhatatlan.
1 kis üveg 24 fillér, tiszteri mosáshoz elegendő 1
1 nagy üveg 1.60 korona, 1/2 üveg 1 korona.
Mindent kapható.
Utánzatoktól óvakodjunk. Kizárólagos gyártói:
Hochsinger Testvérek vegyészeti gyára,
Budapest, VI., Rózsá-utca 85. sz.

HOGY KARCSUVA

váljunk és egyúttal egész-
günk meg a szívünk, hasa-
nánk és Píleses Apollo-kat,
jókak elismeri pilulák karcsuá tesznek. határuk azonban nincs hátránya az
egészségnek, mint sok más készítmény. Nem határuk, hanem egyenesen a táplá-
kozásra és a zsírvagyazatukra hatnak. — A táplakozó testet a gyógyidőn kívül
a «Píleses Apollo»-k szabályozzák a szervek működését, határuk az
arcsvonalakat és megadják a testnek ímet az ügyességet és erőt. Ez a tükör minden
asszonynak, ki meg akarja őrizni karcsu és fiatal alakját. A «Píleses Apollo»-k a
legkényesebb természetű mindkét nemnek használnak és nem ártalmak soha
az egészségre. A körülbelül két hónapig tartó gyógyítást könnyen be lehet tartani
és végeztetve teljesen állandó. Törvényesen véletl. Egy üveg ára
utalással K. 6.45 bérmentve utalással K. 0.75. — J. Kátia, gyógyszerész,
5, Passage Verdeau, Paris, IX. — Egyedüli raktár Ausztria-Magyarország
részére: Budapest. Török József, gyógyszerész, Király-utca, 12.

Magyar királyi szabadalmazott és védjegyzett

PURGO

legenyhebb jóízű laxans még csecsemőknek is adható.
Rendelve angol, francia, magyar és német egytelti
tanácsok által. — Kapható minden gyógyszerárban. 9777

Szépség! Az összes szépítőszerkeket
fölmúlja a

Sirène-Crème 9566

Ártalmatlan szer szepölő, májfolt, bőrhámlás, pör-
senés, pattarás, borotkak, az arczörbörösségek,
rovark csípése és általában a bőr minden fájda-
mas bántalma ellen; a ráncokat elsimítja. Tégely
3 korona. Hozzá a

Sirène-Poudre fehér, rózsas és crème színben
3 korona és a

Sirène-Crème-szappan 1 drb 1 korona 20 fillér,
egy doboz a 3 drb 3 korona.

Főraktár Budapest: **Luett Sándor** illatsze-
résznél. IV., Váci-utca 9.

Egészség!

Nodulin Aranyér-balzsam.

Egyedül álló szer, mely operatív vagy égetés nélkül tökéletesen és
biztosan gyógyítja úgy a vak, valamint a nyitott
aranyeret. Kórháziak kipróbálva. Teljesen ártalmatlan. Elismerő-
levelek szerint szárazak és szárazak teljesen gyógyított. Törvényesen
védve. Kapható a készítőnél:

Nagy Kálmán, gyógyszerész, Nyíregyháza.
továbbá Török József, Budapest, Király-utca 12 és a többi
gyógyszertárban is. Ára használati utasítással együtt 4 korona, bér-
mentes küldéssel postán 5 kor. az összes előzetes beküldése, vagy után-
vétel ellenében. 9885

SERRAVALLO

China-bora vassal.
Erősítő szer gyengék, vérszegények és
lábbadozók számára. Elvagygyerjesztő, ideg-
erősítő, vérjavító szer.
2000-nél több orvosi vélemény.
Kitűnő íz.
J. Serravallo — Trieste-Barcola.
Kapható a gyógyszerárakban 1/2 lité-
res üvegekben K. 2.40 és 1 literes ü-
vegekben K. 4.40. 9822

Kufeké
Gyermekkliszje.

Vukovári arcz-
tisztító
kenőcs és szappan.
Nagy tégely K. 1.60, kisebb K. 1.—
Szappan 1 korona.
Főraktár: Török József gyógyszerész,
B. dapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 28. szám.

Ha őszül a haja
ne használjon mást, mint a
„STELLA“-HAJVIZET,
mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer,
mely a haj eredeti színe adja vissza. Üvege 2 K.
ZOLTÁN BÉLA gyógyszerészárban,
Budapest, V., Szabadág-szár, a Sétátér-utca
sarkán. 9938

Ischias, köszvény, rheuma, csonttörések és
ezek utóhajú ellen biztos gyógyulást, nyujtanak

HERKULESFÜRDŐ

világhírű kéndús és sós melegforrások. Felséges
tartózkodás a Délmagyarországi Kárpátok óndusz hegyi
levegőjében. Legnagyobb kényelem. Mérsékelt árak. Igen
érdekes fürdőüzemesség. — Kitűnő vasuti összeköttetés.
Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

FÖLDES-téle
**MARGIT-
CRÈME** 9358

gyorsan és biztosan ható szer szepölő, máj- és
bőrfeleltok, kiütések, pattanások és mindennemű
bőrbaj ellen. Rögön hat.
Zeirtalan. Ártalmatlan. Kapható mindenütt.
Ára 1 korona.

Készíti: **Gutori FÖLDES KELEMEN**
gyógyszerész Aradon.
Főraktár: Török József gyógyszerárban Budapest.
A közönség megtevéstől ezelt utánzatoktól óvakodjunk.

MATTONI
ERZSÉ-SÓS FÜRDŐJE
BET BUDAPESTEN
(BUDA)

Meglepo gyógyhatással bir különösen
női bajokban,
továbbá alhasi és általános vérbőségben,
verőzéri pangások esetén máj- és lép-
bajokban, aranyérben stb.
Idény április 15-étől szept. végéig.
65 fürdőszoba;
számos kellően berendezett kényelmes vendég-
szoba. Vendégül mérsékelt árú étel és italokkal.
Rendelő orvos: 9826
Dr. POLGÁR EMIL
Villamos vasuti állomás.

Országos gyógyintézet
HALL FÜRDŐHELY
Felső-Ausztriában.
Elsőrangú Jodbrom-fürdő
az Alpésekre való kilitással. 9547
Indicatio: minden skrofulózis megbetegedéseknél
és titkos betegségeknek. Korszerű gyógyegészségzők.
Felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság.

Dr. Lengiel Frigyes
nyirfabalzsama

fölmúlhatlan jó hatással bir az arc-
bőr szépítésére. Ezen balzsam éjelen át majd-
nem észrevehetően választja le a pikkelyeket,
mialtal a bőr megszabadul a legzsebb tisztítá-
lanságtól, mint mindenemű foltoztól,
bőrcsúktól, szepölőtől, orrvörös-
ségtől stb. A bőr simává, puhárá válik és
fehér lesz. Csodahatásnak mondható ezen balzsam hatása a bő-
rfelet gyors helyreállítására nézve, különösen pedig himlők után.
Egy korsó ára 3 korona. 9814

Dr. Lengiel benzoé-szappana
a legenyhebb és leghasznosabb bőrpólo szer. Egy darab ára
1 korona 20 fillér.
Raktáron az összes nagyobb gyógyszerárakban.
Főraktár Magyarország részére
Török József gyógyszerész,
Budapest, Király-u. 12 és Andrássy-ut 29.

KIRÁLYNŐ-CRÈME
ÉS POWDER. 9827
LEGJOBB ARCZSZÉPÍTŐ A VILÁGON.
Ára 1 korona 40 fillér.
Kapható: **TEMESVÁRY J.** gyógyszerész Zombor
és **TÖRÖK J.** Budapest, Király-utca 12.

Legjobb a maguk nemükben

MAGGI

élelmiszerei.

9861

Minden család számára legnagyobb értékkel bírnak.

Maggi ízesítésre
minden leves-, bouillon-, mártás- és főzeléknek stb.
meglepően jó ízt kölcsönöz.
Néhány csepp elegendő.
Üvegekben 50 fillértől kezdve.

CONSONNÉ-TOKOK
tápláléves készítésére.
1 tok egy adaggal 12 fill.
1 a két 20
csupán forró vízzel
leöntve, minden további
hozzátétel nélkül, azonnal
elállítható.

FRANCZIA LEVESEK
kezdő és táplálék dörj 15 fill.
Erős, könnyen
emészthető,
egészséges leveshez, mely
csupán víz hozzá-
tételével néhány
perc alatt előállítható.
19 különféle fajtában.

Egy kísérlet meggyőzőbb, mint bármely reklám.

Minden tészer-, csemegekereskedésben és droguériában kapható.

Miként lehet szép női kebelt elérni.

A kebel szépsége a női hájak egyik legelőkelőbbje, melynek adományozásában a természet nem mutatja magát pazarlóan. Ennek oka a hüvelyk szivessé fejlődésének, ami, hogy létezik egy oly teljesen ártatlan szer, mely a természet szelíd módon kényserít, hogy ebben a tekintetben kevésbé fukar legyen. E szer, mely a finom párisi hölgyvilágban már ismeretes, a **Ratié-féle PILULES ORIENTALES** használata által áll, mely pilulák a leghíresebb párisi orvosok által jókannak elismerve és főleg ama tulajdonságuk miatt, hogy a női kebel fejleszti és újra helyrehozzák, a szöveteket erősítik, a vállak csontdudorait elsimítják és a kebel idomának egyáltalánban díszkér testességét kölcsönözik. Hatása abban áll, hogy a táplálékplasztikai anyagokká való alakulását elősegítik, mely utóbbiak a melljón megállapodnak. Az egy-

J. RATIÉ, Pharmacie, 5, Passage Verdau, Paris. Raktár Ausztria-Magyarországra: Budapest, Török József gyógyszer. Király-u. 12.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
TERMÉSZETES
SAVANYÚ-KUT

Császárfürdő

BUDAPESTEN 9843

tél és nyári gyógyhely.

Először a kén- és szulfid-
fürdő, páratlan gőzfürdővel és
legmodernebb iszapfürdővel
pompás ásványvíz uszodák-
kal, hő- és kádfürdővel.
Prospektus ingyen bérmentve

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Kristály üvegekészletek és dísz tárgyak

kaphatók

9811

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.

BUDAPEST.

V. ker., Fürdő-utca és Ferencz József-tér sarkán,
(Diana fürdőház.)

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részv.-társ.

Irodái: VI. ker., Andrássy-ut 5. (saját házában)

9376

Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetét könyvecskék és pénztári jegyek ellenében 4%-os kamatozással, valamint folyószámlában (check-számlán). A 10%-os betétkamat-adót az intézet fizeti. Lezárástól váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokra. VÁLTO-
ÚZLETE megfizetésből teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett a foglalkozik minden a váltóüzletek keretében tartozó üzletágakkal. Üzleti órák: délelőtt 1/2-ig, délután 1/2-ig.
Magyar kir. osztályosjegyek főelárusító helye IV. Ferencz-tér 2. szám. Kézi zálogüzletei: IV., Károly-körút 18., IV., Ferencz-tér és Irányi-u. sarkán, VII., Király-u. 57., VIII., József-körút 2., Üllői-út 6. sz.

KIRNER JÓZSEF cs. és kir. udv. puskműves, az olasz királyi őfelségének udvari szállítója,
BUDAPESTEN, raktára: IV., Bécsi-utca 2., gyára: Rózsá-utca 7.

Dúsan ellátott raktár legújabb szerkezetű kettős vadász-fegyverekből, golyófegyverek, amerikai Winchester seretes ismétlő fegyverek, forgópisztolyok, szalonfegyverek és pisztolyok, töltények és vadász-szerekből, melyek jóságáért kezeskedik.
(Alapított 1808. évben.)

WACHTL ÉS TÁRSA
fényképészeti cikkek raktára 9663
BUDAPEST, IV., Eskü-út 6 (Klotild főh. palota).
Telefon. — Arjegyzék ingyen és bérmentve.

PARÁDI ÜVEGGYÁR RAKTÁRA

GÖRÖG ISTVÁN

BUDAPEST

V. ker. Kossuth Lajos utca 15. sz.

Nagy választék mindenféle

üvegekben.

Asztali készletek stb.

Igen jutányos árakon.

Alapított 1802. Állami arany érme 1896, jury tag. Bronze érme Páris 1900.

Cs. és kir. udv. szállítók és szerb kir. udv. szállítók

Kunz József és Társa

királyi kiválts. nagykereskedők.

Vászon, asztalneműek, kész fehérneműek,
menyasszonyi kelengyék,
függöny, ágytakaró és szőnyegárú raktára.

Budapest, V. ker., Deák-tér 1. sz.

Motorerőre berendezett fehérnemű gyár. 9920

Arjegyzék **KATZER** udvari
ingyen. szállító.

Hazánk első és legnagyobb

9922

Molykár Ellen Biztosító Megóvó Intézete

Iroda: VI., Ó-utca 42. szám.

Raktárak: VI., Ó-utca 42., 44. (saját ház), 45., 46. és Új-utca 43. Budapest.

Újdonság az ipar terén!

Finom és legdivatosabb gyapjuszövetből készülnek saját mű-
helyemben mérték után férfi öltönyök 15 frttól 18 frt
remek szabásban és kidolgozásban.

Azon esetben, ha vidéken bárhol legalább három öltönyre
való megrendelésről biztosítanak, utazó szabásmódot a
valóságos látványosságot képező mintagyűjteménnyel saját
költségemen mértékvétel céljából oda küldöm.
A megrendelt ruhák 6-8 nap alatt készülnek és utánvét
mellett szállítanak.

Lichtmann Sándor

férfiszabó-terme. 9924

Budapest, VI., Andrássy-út 56 V.

HIRMANN FERENCZ

REZÁR-GYÁR, 9774

Külön műöntő osztály.

Budapest, VII., Csányi-u. 9.

Készít gőz-, víz- és légszivattyúkhoz szük-
séges rezárkat, bor- és sörszivattyúkat, sör-
kimérő készüléket légnyomással, szénké-
sítőket, peronospora felekendőkhöz való minden
egyreszalkatást, hiteles kereskedelmi rés-
súlyokat, felirati táblákat borgan v. fémlel stb.

18. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ

NAGY MIKLÓS.

FŐMUNKATÁRS

MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, MÁJUS 3.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és

POLITIKAI ÚJDONSAGOK (a Világhírlékkal együtt)

egyes évre 24 korona

Csupán a

VASÁRNAPI UJSÁG

egyes évre 16 korona

A POLITIKAI ÚJDONSAGOK

FILHARMONIAINK ÖTVEN ÉVE.

FŐVÁROSUNK zenei életének egyik legjelene-
tebb tényezője, a «Budapesti Fil-
harmoniai Társaság» most üli félszázévi
jubiläumát. Valamint a «politika» görög szót
a maga eredeti alakjában használjuk s nem
fordítjuk le magyarra: ép ilyen szokásunkká
lett a szintén görög «filharmonia» használata,
a helyett, hogy magyar kifejezést adtunk volna
neki. A szó eredetileg voltaképp a harmóniá-
nak — együtt játszó hangszerek jól összehangzó
zenéjének — szeretetét jelentette, de már rég-
óta a zene szeretetén felépült intézményt s az
együtt játszó zenészek társaságát jelölik vele a
nyugati népeknél s nálunk is.

Mikor a «Budapesti Filharmoniai Társa-
ság» 1853-ban megalakult: «német» világ

volt itt, a mindent ellenőrző osztrák hatalom
alatt. Még hangverseny rendezését is be kellett
jelenteni nemcsak a rendőrségnek, hanem az
ország helytartójának is, a ki aztán a maga
belátása szerint vagy megengedte, vagy eset-
leg — főlegbezés kizárásával — megtiltotta.
A hangverseny-műsorok vagy csakis német
nyelvűek voltak, vagy — mint Budapesten
1877-ig az utcanevek táblái — a magyar mel-
lett német nyelvűek is. A művészi, illetőleg zenei
életben már azért is nagy szerepe volt a né-
meteknek, mert 1812 óta a német színházban,
melynek felavatásához Beethoven irt megnyitó
zenét, kitűnő német drámai előadások mellett
nagyszabású dalműveket is lehetett élvezni, a
melyekre sűrűn jartak le Bécsből vendégzere-
pelni a híresebbnél híresebb énekművészek.
1837-ben felépült szerény Nemzeti Színházunk-

nak ugyan ki kellett tennie magáért, hogy a
német operával kiállja a versenyt. Nem is ma-
radt hátra: kezdte azzal, hogy már 1838-ban
elszerződött a német dalmű új, fiatal karmes-
terét, a Kolozsvárról jött Erkel Ferenczet. Mellé
szerződötték 1845-től karmesterekül a lengyel-
országi származású Doppler Ferenc és Károly
testvéreket, a kik nemcsak a fuvola igazi mű-
vészei voltak, hanem a karnagyi működéshez
kellő magas zenei képzettségük és tehetségük
alapján magyar tárgyú dalműveket is irtak
olyan sikerrel, hogy az 1848 óta maig adott
«Ilka, vagy a huszártoborzó» című opera zené-
jéről senki sem mondaná, hogy nem vérbeli
magyar zeneszerző műve. Másokról, a kik a
magyar operánál mint hangszerjászok vagy
karnagyként működtek, alig tudjuk, hogy néme-
tek voltak-e, vagy csak a nevük volt az; tény

MÉSZÁROS KÁROLY

FALUDY KÁROLY

KERNER ISTVÁN

WILLMOUTH BÓDOG

LUX LAJOS

TRÉBUSZ PÁL

BÜRGER ZSIGMOND

SEIFERT RÓBERT

METZ ALBERT

RIEDL NÁNDOR

A BUDAPESTI FILHARMONIAI TÁRSASÁG VÁLASZTMÁNYA.